

UNIUNEA EUROPEANĂ

POCA
Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

POTENȚIALUL DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ ÎN DOMENIUL **AGRO-ALIMENTAR** ÎN REGIUNEA Sud-Est

Seria „Rapoarte privind
ecosistemele regionale de inovare”

Autori:
Cristina Chiriță

Editori ai seriei de rapoarte:
Radu Gheorghiu, Raluca Săftescu,
Marius Mitroi, Alina Irimia, Bianca Dragomir, Adrian Curaj

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

ue fiscali

Decembrie 2017

Cuprins

SERIA “RAPOARTE PRIVIND ECOSISTEMELE REGIONALE DE INOVARE”	2
SPECIALIZAREA INTELIGENTĂ CA PROCES	2
PRECIZĂRI METODOLOGICE	4
ARGUMENTAREA DETALIATĂ	8
REMARCI FINALE.....	28
BIBLIOGRAFIE	35
MULȚUMIRI	43

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană,
din Fondul Social European

Seria “Raportare privind ecosistemele regionale de inovare”

Prezentul raport a fost elaborat în cadrul proiectului „Dezvoltarea capacității administrative a MCI de implementare a unor acțiuni stabilite în Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare tehnologică și Inovare 2014-2020.”, cod SIPOCA 27, implementat de *Ministerul Cercetării și Inovării* în parteneriat cu *Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, Cercetării, Dezvoltării și Inovării* și *Institutul Național de Cercetare Științifică în domeniul Muncii și Protecției Sociale (INCSMPS)* în perioada august 2016 - iulie 2019 și cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA).

Documentul face parte dintr-o serie de rapoarte care au ca scop identificarea și analiza bazată pe evidențe a unor domenii în cadrul cărora se pot ulterior defini nișe de specializare inteligentă la nivelul fiecărei regiuni.

Aceste rapoarte au avut la baza o metodologie comună, atât pentru faza de identificare a domeniilor, cât și pentru cea de analiză (vezi secțiunea Aspecte metodologice).

Domeniile care fac obiectul acestor rapoarte nu sunt restrictive, ci reprezintă baza unei conversații la nivelul actorilor de inovare din regiune. Miza acestei conversații este ca actorii regionali și naționali:

- să identifice în cadrul acestor domenii relativ mari un set restrâns de nișe de specializare, care să le permită avansul substanțial în cadrul unor lanțuri globale de valoare adăugată;
- să identifice complementarități de interese și abilități, care să reprezinte baza unor colaborări efective;
- împreună cu autoritățile responsabile de finanțarea în domeniul CDI să definească instrumente suport adecvate.

Specializarea inteligentă ca proces

„Specializarea inteligentă” reprezintă stindardul politicii industriale europene. Redusă la esență, specializarea inteligentă vizează concentrarea resurselor financiare și a altor

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

mecanisme de sprijin într-un număr limitat de domenii prioritare în care regiunile pot concura cu succes pe piețele internaționale.

La baza procesului de specializare inteligentă se află „descoperirea antreprenorială” - un proces bazat pe dovezi (*evidence-based*), participativ și iterativ (*repetat periodic*) de identificare, la nivel regional, a domeniilor cheie de competitivitate. Acestea urmează să fie susținute financiar în special prin scheme de sprijin pentru inovare. La nivel european, finanțarea pentru specializări inteligente pentru ciclul 2014-2020 este de aproximativ 120 mld euro, ceea ce face din această politică cel mai mare experiment de politică industrială din istorie (Radosevic et al., 2016).

Acest demers se bazează pe ideea că *regiunile* „dețin cunoașterea despre sistemele locale de inovare și pot mobiliza actorii economici către un scop comun” (EC, 2012, p.12). Ca atare, noua politică industrială păstrează în prim plan forțele pieței și ale antreprenoriatului privat, acordând guvernelor „rolul strategic și de coordonare în sfera productivă dincolo de simpla asigurare a dreptului de proprietate, a respectării acordurilor contractuale și a stabilității macroeconomice” (Rodrik, 2004, p.3).

În România a avut loc în 2013 un amplu proces participativ (www.cdi2020.ro), care a dus la identificarea unor priorități de specializare inteligentă la nivel național. Prioritățile au fost incluse în *Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020*. În același timp, majoritatea regiunilor și-au elaborat strategii regionale de inovare (RIS3) pentru ciclul de finanțare care se încheie în 2020.

Continuarea demersului de descoperire antreprenorială, prin definiție unul care se desfășoară iterativ, este extrem de importantă în vederea revizuirii periodice a priorităților identificate. Revizuirea este necesară atât datorită oportunităților economice și tehnologice emergente și dinamicii economiilor locale, cât și în urma experienței câștigate în cadrul priorităților finanțate. Este de așteptat ca o bună parte din revizuire să ducă la adâncirea specializării, prin definirea mai clară a unor nișe care permit o poziționare superioară în lanțurile globale de valoare adăugată.

Descoperirea antreprenorială are, în afară de rezultatele din planul politicilor publice, beneficii importante de proces: actorii inovativi locali sunt stimulați să exploreze opțiuni strategice și soluții de colaborare. Prea adesea, specializarea inteligentă este înțeleasă ca

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNĂLȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

fiind primordial sau chiar exclusiv asociată unei liste de priorități în finanțarea publică prin fonduri structurale. Prin demersul acestui proiect, se încearcă în primul rând crearea unei culturi a dialogului de descoperire antreprenorială la nivel regional și național. Acest dialog pleacă de la motivațiile strategice ale actorilor economici și de cercetare, de la nevoile lor de colaborare și duce, în final, la adecvarea periodică a instrumentelor de sprijin care le sunt destinate.

Precizări metodologice

Raportul de față reflectă analiza informațiilor culese în perioada septembrie 2016 - septembrie 2017, prezentând dinamica dezvoltării domeniului Agro-alimentar din punct de vedere al relevanței economice și gradului de inovare. Documentul urmărește să ofere evidențe pentru explorarea în adâncime a potențialului domeniului Agro-alimentar de a deveni specializare inteligentă la nivel regional.

Metodologia de colectare și analiză a datelor s-a fundamentat în două etape principale:

1. Analiza regională a contextului economic și al climatului antreprenorial pentru identificarea domeniilor cu potențial.

Prin intermediul analizei datelor colectate în această etapă, a vizitelor de lucru în teren și a interviurilor nestructurate:

(a) au fost mapați stakeholderii ecosistemului regional de antreprenorat și inovare: companii cu activități inovative, investitori și finanțatori, organizații suport (facilitatori), universități și institute de cercetare-dezvoltare, organizații cu rol catalizator, reprezentanți ai societății civile, autorități publice relevante în domeniu.

(b) a fost conturată o imagine de ansamblu asupra dinamicii ecosistemului antreprenorial regional, pornind de la o serie de indicatori extrași din metodologii de analiză a ecosistemelor de antreprenorat, acreditate internațional (de ex. OECD - Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare, BABSON College SUA, Comisia Europeană) referitori la capital uman, finanțare, suport, piață, cultură.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

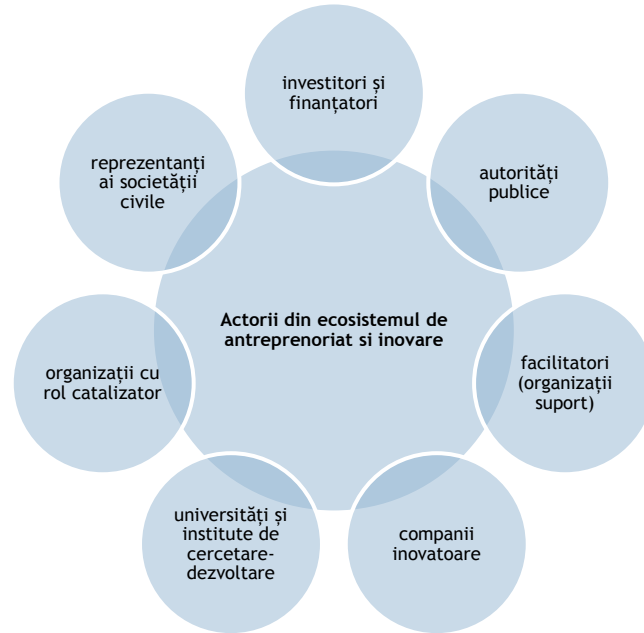

Figura 1. Actorii din ecosistemul de antreprenoriat si inovare identificați în cadrul analizei regionale

Rezultatele clusterizării zonelor de activitate a stakeholderilor și analizei datelor statistice și din surse secundare¹ au reliefat potențialul competitiv al domeniului Agro-alimentar, explorat în detaliu într-o etapă ulterioară de analiză (analiza multicriterială, prezentată în cele ce urmează).

2. Analiza multicriterială

Analiza potențialului domeniului X s-a realizat pe baza a șapte criterii: importanța domeniului în economia regională, piața, intensitatea de inovare în domeniu, disponibilitatea resurselor umane calificate în domeniu, valorificarea unor resurse locale (altele decât cele umane, dacă este cazul), nivelul de colaborare între actorii din domeniu, gradul de sofisticare tehnologică.

¹ Alte anchete și studii anterioare vizând dinamica dezvoltării regionale elaborate de organizații naționale de profil (e.g. Agențiile de Dezvoltare Regională) și de Comisia Europeană

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

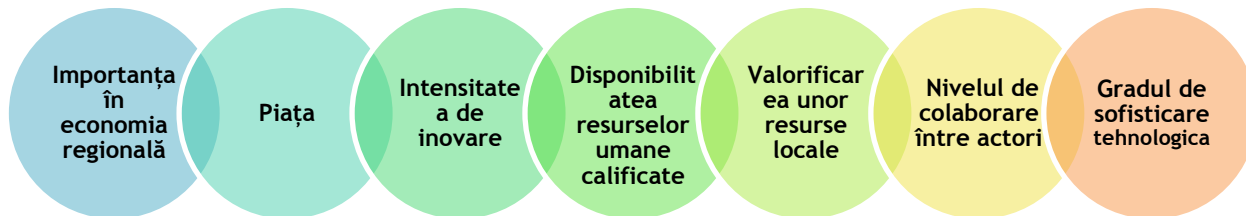

Figura 2. Criterii folosite pentru analiza domeniilor selectate

Înțelegerea dinamicii și a potențialului domeniului Agro-alimentar a fost aprofundată prin interviuri semi-structurate cu reprezentanți din mediul antreprenorial.

Informațiile cantitative și calitative colectate sunt redată în cadrul acestui raport sub formă de argumente ce ilustrează dinamica economică și potențialul de inovare ale domeniului Agro-alimentar. Argumentele prezintă informații privind elementele care sprijină sau frânează dezvoltarea sectorului, tendințele regionale, naționale și europene și existența unor eventuale evenimente disruptive/ unice cu impact asupra evoluției domeniului.

Argumentele în sine au fost supuse unei prime analize/ evaluări individuale, realizată de către autorii acestui raport concretizată într-un scor de importanță, marcat pe scala 3/-2/-1/1/2/3 ce sugerează cât de puternic contribuie factorul respectiv la îndeplinirea criteriului și la dezvoltarea domeniului². Este important de menționat că scorul nu reflectă relevanța argumentelor, ci aprecierea privind sprijinirea (+3, +2, +1) sau, dimpotrivă, frânarea dezvoltării domeniului (-1, -2, -3).

² +3 indică faptul că argumentul evidențiază un factor care contribuie major la dezvoltarea domeniului, fiind puternic catalizator; -3 arată că argumentul evidențiază un obstacol semnificativ pentru dezvoltarea domeniului.

Competența face diferență!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

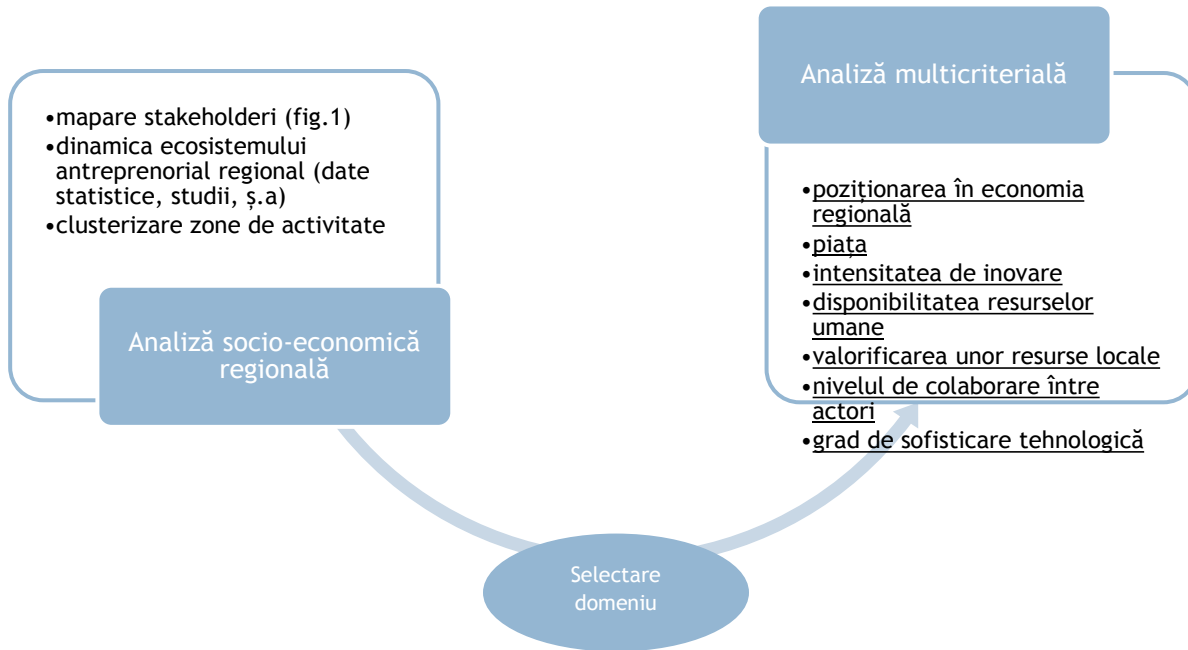

Figura 3: Etapele analizei regionale

În acord cu particularitățile cercetării exploratorii, prin intermediul acestui raport s-a cules o serie de informații pentru o mai bună înțelegere a contextului regional și pentru identificarea zonelor care permit concentrarea resurselor și sunt în acord cu orientarea generală a economiei regionale, dar și în linie cu tendințele europene și internaționale. Prin metodologia aleasă, documentul permite cercetări viitoare, păstrând totuși rigurozitatea metodologică internă.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

Argumentarea detaliată

criterii	Argumente	Surse date	Scor	Medie Criteriu
C1. Importanța domeniului în economia regională	Economia regiunii Sud-Est este concentrată pe agricultură (și resurse naturale), sectorul Agricultură deține aproximativ 40% din rata totală de ocupare la nivelul regiunii (comparativ cu procentul de forță de muncă ocupată în agricultură la nivel național, de cca 29%: 29,47% în 2007 până la 29,25% în 2013), fiind baza economiei regionale.	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p. 345. Portal ADR SE, 4 febr.2011	3	2.04
	Valoarea totală a producției agricole situează regiunea SE în anul 2011 pe locul II la nivel național, la distanță mică de reg. Sud Muntenia (locul I).	Planul de dezvoltare regională 2014-2020, p.354.Portal ADR SE, 2014	3	
	La nivel național, cele mai multe firme din agricultură sunt înregistrate în Regiunea Sud-Est (21,15%) . Județele cu contribuție decisivă pentru CAEN 0111-Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase sunt Brăila, Galați, Tulcea (din perspectiva numărului de companii care își desfășoară activitatea în aceste județe, a numărului de angajați, cifrei de afaceri și a altor parametri economici specifici).	2016 ar putea fi cel mai bun an pentru agricultura românească din ultimul deceniu. Ionescu, M. Revista Capital, 16 mai 2016 Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020. Portal ADR SE, 4 febr.2011	3	
	Per total în județul Brăila, în 2016 a crescut atât numărul firmelor care au raportat profituri cât și quantumul cumulat al acestora; practic, jumătate dintre firmele care au depus bilanț pe 2016 au raportat profit și doar o treime au încheiat pe pierdere.	Agricultura salvează Brăila! Tudose, D.G. Portal Obiectiv Vocea Brăilei, 13 iul.2017	3	
	Economia regională este caracterizată de un trend pozitiv de creștere, iar analiza VAB-ului confirmă faptul că regiunea este în tranziție de la o economie de producție, la o economie bazată pe servicii .	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p. 22. Portal ADR SE, 4 febr.2011	3	
	La 5,3%, ponderea agriculturii, silviculturii și pescuitului în VAB total este semnificativ mai mare decât în alte state membre ale Uniunii Europene (UE-27 = 1,8% în 2012).	Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 - proiect, 2015, p.11. Portal MADR.ro, oct. 2017	3	
	Ponderea de aproximativ patru ori mai mare a agriculturii în formarea VAB regional față de media europeană, și cu aproximativ 20% mai mare decât media națională, subliniază importanța agriculturii în economia	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p. 20-22. Portal ADR SE, 4 febr.2011	3	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	regională și pune în evidență necesitatea de a interveni asupra slăbiciunii sectorului în vederea asigurării unei exploatare echilibrate și optime a potențialului existent.		
	Producția agricolă este semnificativă, reprezentând 15,86 % din producția agricolă la nivel național. Agricultură deține o pondere importantă în economia regiunii: 40,4% din populația ocupată a regiunii lucrează în acest sector. Terenul agricol deține 65% din suprafața totală a regiunii. Sectorul privat deține cea mai mare pondere a terenului agricol și totodată produce cea mai mare parte a producției agricole (95% în 2011). Culturile agricole reprezintă o caracteristică principală a regiunii, regiunea ocupând în anul 2011, primul loc (pe țară, n.r.) la producția de porumb, locul doi la producția de grâu, leguminoase pentru boabe, legume și locul trei la producția de floarea soarelui. Regiunea se situează pe primul loc în țară în ceea ce privește suprafața viilor roditoare.	Economia Regiunii Sud-Est. Portal ADR SE, sept. 2017	3
	Pescuitul și acvacultura, alături de prelucrarea peștelui și comerțul cu pește și produse din pește, sunt activități cu tradiție în Regiunea Sud-Est. În Regiunea Sud-Est există 129 de ferme piscicole înscrise în Registrul Unităților de Acvacultură, din care 39 pepiniere și 90 crescătorii. Numărul cel mai mare de ferme piscicole este localizat în județul Tulcea (54) și în județul Constanța (34).	Informații privind piața muncii - România, Sud-Est. Statistici. Portal ec.europa.eu, oct. 2017 Economia Regiunii Sud-Est. Portal ADR SE, sept. 2017	3
	România este statul membru UE, specializat în bioeconomie, cu un coeficient de locație de 3,9. Aceasta înseamnă că ponderea angajaților care lucrează în bioeconomia românească este aproape de patru ori mai mare decât ponderea angajaților în bioeconomie în celelalte 27 de state ale UE.	JRC Science for Policy Report - Bioeconomy Report 2016, p. 52. Portal ec.europa.eu, 28 oct. 2017	3
	Regiunea Sud-Est are venituri economice totale de aproape 13.10 mld. euro (2010)	Plan de implementare BORDWIIS + (Boosting Regional Development with ICTInnovation-Strategies), p. 2. Portal ADR SE, oct. 2017	2
	Regiunea Sud-Est a României poate fi considerată un furnizor mediu de servicii și industrie prelucrătoare, cu un potențial deosebit de dezvoltare inclusiv pentru sectorul agroalimentar, agricultura oferind potențialul necesar pentru inovații intersectoriale.	Plan de implementare BORDWIIS + (Boosting Regional Development with ICTInnovation-Strategies), p. 11, p.5. Portal ADR SE, iunie 2017	2

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

Rata șomajului BIM (conform definiției internaționale BIM - Biroul Internațional al Muncii ³) în regiune este mai ridicată, de regulă, decât în restul țării; conform indicatorilor furnizați de Comisia Națională de Prognoză (CNP), rata șomajului a scăzut în ultimii ani , valorile fiind de 6,9% în 2014, 6,3% în 2015 și 5,6% în 2016; procentul de șomeri este mai scăzut în mediul rural (5,4%) decât în mediul urban (8,7%) unde țesutul economic este în mod semnificativ mai dezvoltat, datorită ocupării forței de muncă în agricultură.	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p. 345. Portal ADR SE, 4 febr.2011 Șomerii înregistrați și rata șomajului la 31 decembrie 2014. Portal INS, secțiunea Direcția Regională de Statistică Brăila	2
Mai mult, rata de activitate din zonele rurale este mai ridicată cu aproape 1 punct procentual - 60,6% față de 59,3% în mediul urban - pe când rata de ocupare depășește pe cea din mediul urban cu aproape 3 puncte procentuale - 57% față de 54,1% în mediul urban.	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p. 345. Portal ADR SE, 4 febr.2011 Șomerii înregistrați și rata șomajului la 31 decembrie 2014. Portal INS, secțiunea Direcția Regională de Statistică Brăila	2
În intervalul 2010-2015, rata de ocupare a manifestat un trend pozitiv crescând în 2015 cu 9,5% față de 2010.	Informații privind piața muncii - România, Sud-Est. Statistici. Portal ec.europa.eu, oct. 2017	2
Sectorul agricol este mai dezvoltat în mediul rural. Firmele active din agricultură în zonele rurale însumează 60% din totalul firmelor agricole din regiune.	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p. 344. Portal ADR SE, 4 febr.2011	2
În realitate, această "concentrare" de personal în bioeconomie se datorează în principal înaltei concentrări a forței de muncă din România în agricultură. În 2014, 28% din persoanele angajate în România lucrau în sectorul agricol iar 83% dintre persoanele angajate în bioeconomia românească lucrau în agricultură. Ca urmare, România nu se află printre primii cinci contribuabili la bioeconomia UE, ca cifră de afaceri sau în ceea ce privește cifra de afaceri pe cap de locuitor (ci pe locul 6).	JRC Science for Policy Report - Bioeconomy Report 2016, p. 61. Portal ec.europa.eu, 28 oct. 2017	2
Înmatriculările de persoane fizice și juridice pe regiunea SE înregistrează o dinamică negativă în 2016, comparativ cu anul 2015 (de -9,05%); cu toate acestea, raportat la județele regiunii, înmatriculările efectuate în perioada ian. 2016-dec. 2016 comparativ cu aceeași perioadă a anului 2015 au un spor de 9,01% în județul Tulcea, singurul județ de altfel în care dinamica este pozitivă (per total economia regiunii).	Înmatriculări în perioada 01.01.2016 - 31.12.2016 comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut.xls. Portal oncr.ro, secțiunea Statistici	2
Dinamica pozitivă în județul Tulcea corespunde cu interesul crescut al producătorilor sau integratorilor din lanțul agroalimentar pentru	Înmatriculări în perioada 01.01.2016 - 31.12.2016 comparativ cu aceeași	2

³ <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=302&id=2255> (definiție somaj BIM, populația în vârstă de muncă de 15-64 ani)

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	subdomeniile ce dețin resurse naturale importante în acest județ (culturi agricole, horticoale, piscicultura)	perioadă a anului trecut.xls. Portal oncr.ro, secțiunea Statistici		
	Unitățile din industria alimentară sunt prezente pe teritoriul rural în proporție de 31,42% , confirmând dezvoltarea încă modestă a industriei de procesare a bunurilor agricole în localitățile de producție. Potențialul acestei ramuri economice este justificat de disponibilitatea în regiune a materiilor prime necesare pentru procesare (legume, fructe, culturi vegetale și animale).	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p. 344. Portal ADR SE, 4 febr.2011	2	
	Raportat la cifra de afaceri, rata globală a profitului în Brăila este de 15% , o valoare despre care literatura de specialitate spune că indică în mod clar creștere economică, stabilitate și potențial de dezvoltare.	Agricultura salvează Brăila! Tudose, D.G. Portal Obiectiv Vocea Brăilei, 13 iul.2017	2	
	În toate celelalte județe ale regiunii (Ct, Br, Bz, Vn, Gl) se înregistrează scăderi ale numărului de înmatriculări firme, cu o dinamică între - 5,46 (jud Galați) și -20,52 (jud. Brăila), ceea ce poate sugera îmbunătățirea perspectivelor economice/ însănătoșirea mediului de afaceri/ locuri de muncă mai multe create în firmele deja existente, care se consolidează.	Înmatriculări în perioada 01.01.2016 - 31.12.2016 comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut.xls. Portal oncr.ro, secțiunea Statistici	1	
	La 01.01.2016, conform Balanței Forței de Muncă, resursele de muncă ale regiunii SE au fost în număr de 1542.7 mii persoane din care populația ocupată civilă reprezenta 62.8%. Rata șomajului înregistrat la data de 31 decembrie 2016 a fost de 6.7%, fiind înregistrați 67.6 mii șomeri.	Informații privind piața muncii - România, Sud-Est. Portal ec.europa.eu, oct. 2017	1	
	În perioada 2000 -2012, ponderea agriculturii în totalul valorii adăugate brute a scăzut de la un interval de 12-14% la 5%, iar ponderea în totalul forței de muncă a scăzut de la peste 40% la circa 30% - rata de ocupare în agricultură.	Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 - proiect, 2015, p. 11. Portal MADR.ro, Secțiunea Agricultură	-1	
	Productivitatea muncii în agricultură a rămas în urmă în comparație cu alte sectoare din economia românească și este, de asemenea, mult în urma mediei UE. Productivitatea românească este de doar 4.719 euro pe echivalent normă întregă comparativ cu o medie de 18.925 euro în UE- 27 (2010-2012).	Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 - proiect, 2015, p. 11. Portal MADR.ro, Secțiunea Agricultură	-2	
C2. Piața	În structura sectorului agricol din România, producția vegetală este predominantă, deținând în 2014 o cotă de 66% , comparativ cu 33% pentru creșterea animalelor (șeptel) și 1% pentru serviciile agricole.	Date generale despre agricultura româniei. Portal MADR.ro, Secțiunea Agricultură, 2017	3	1,923
	În 2014, producția agricolă a scăzut cu 6% față de 2008, ajungând la cca18.569 mld. Euro. Producția vegetală a reprezentat 66% și a avut o rată de creștere anuală de 1% între 2008-2014.	Date generale despre agricultura româniei. Portal MADR.ro, Secțiunea Agricultură, 2017	3	
	În 2014, din 23,8 mil. ha, suprafața totală de teren românesc, suprafața	Statistică - AGRICULTURĂ, mai 2014.	3	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

agricolă a fost de 14,6 mil. ha, cu 0,1% mai mult față de precedentul an. În 2014, 99% din suprafața cultivată la nivel național a aparținut sectorului privat. După modul de folosință, terenul arabil ocupă cca. 62,5% din suprafața agricolă. Cerealele și plantele oleaginoase ocupă circa 80% din suprafața arabilă, fiind și cele mai vândute produse agricole. În Sud-Est suprafața cultivată reprezintă peste 45% din total.	Portal CCIR, secțiunea Studii, statistici, analize Strategia de dezvoltare a regiunii de dezvoltare Sud-Est, Profilul socio-economic al regiunii. Portalul Consiliului Județean Vrancea, Strategii și Programe, 2017	
Producția agricolă vegetală a crescut în anul 2016 față de anul 2015, la majoritatea culturilor - boabe, leguminoase pentru boabe, plante uleioase, cartofi și a scăzut la sfecla de zahăr și legume. Suprafata cultivată a scăzut la cereale pentru boabe, sfeclă de zahăr, cartofi, legume și a crescut la leguminoase pentru boabe și plante uleioase.	Producția vegetală la principalele culturi în anul 2016 - date provizorii Publicat de INS la 31 martie 2017	3
În anul 2016, la nivel național, producția de cereale pentru boabe a fost mai mare decât în anul 2013 și 2015 și mai mică decât în anul 2014. Comparativ cu anul 2015, producția vegetală a înregistrat creșteri la: cereale pentru boabe, leguminoase pentru boabe, plante uleioase, fructe și scăderi la cartofi, sfeclă de zahăr, legume și struguri.	România în cifre - Breviar statistic, p. 63. Publicat de INS /2017	3
Producția a fost mai mică cu 8,1% la legume, în 2016, determinată de scăderea suprafețelor cultivate (3,4%) și a randamentelor.	Producția vegetală la principalele culturi în anul 2016 - date provizorii Publicat de INS la 31 martie 2017	2
Comerțul cu produse agricole a avut o tendință ascendentă în perioada 2007-2013, anul 2013 fiind primul an în care România a avut o balanță comercială pozitivă în acest sector, de 331 mil. euro.	Statistică - AGRICULTURĂ, mai 2014. Portal CCIR, secțiunea Studii, statistici, analize	3
Exporturile de produse vegetale (exclusiv cereale) au depășit importurile cu 1,53 mld. EUR, iar exporturile de cereale au depășit importurile cu 1,65 mld. EUR.	Statistică - AGRICULTURĂ, mai 2014. Portal CCIR, secțiunea Studii, statistici, analize	3
Datele Institutului Național de Statistică arată însă un sold deficitar mai mare în comerțul agroalimentar al României pe primele cinci luni ale anului din 2017, de circa 989,3 milioane euro. Potrivit statisticii MADR, exporturile au crescut în primele cinci luni ale anului cu 6,9%, până la valoarea de 2,046 miliarde de euro, în timp ce importurile s-au majorat cu 19,3%, totalizând 2,962 de miliarde de euro.	Deficitul României în comerțul cu alimente crește la 916 milioane de euro la 5 luni. Mina, I. Ziarul BURSA, 24.09.2017	1
Grâul rămâne principalul produs exportat, cu un total de 354 de milioane de euro pentru două milioane de tone, și o creștere valorică de 8,8 milioane	Deficitul României în comerțul cu alimente crește la 916 milioane de euro	3

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	<p>de euro în primele cinci luni le anului față de perioada similară din 2016. Față de perioada corespunzătoare din 2016, exporturile au crescut, în principal, la semințe de floarea-soarelui (+59,7 milioane de euro), porumb (+21,9 milioane de euro), animale vii din specia bovine (+17,3 milioane de euro), ulei de floarea-soarelui (+16,1 milioane de euro), boabe de soia (+12,0 milioane de euro), orz (+10,9 milioane de euro), carne de porc (+10 milioane de euro), preparate alimentare (+9,2 milioane de euro), turte din extracția grăsimilor vegetale (+7,9 milioane de euro), produse de brutărie, patiserie și biscuiți (+7,1 milioane de euro) și ciocolată (+6,8 milioane de euro).</p>	<p>la 5 luni. Mina, I. Ziarul BURSA, 24.09.2017</p>		
	<p>Conform Strategiei de dezvoltare a regiunii de dezvoltare Sud-Est , avem ca Prioritatea 2: Crearea condițiilor favorabile dezvoltării mediului investițional, folosește ca și Criterii indicative de prioritizare pentru linia de intervenție 2.1, Susținerea IMM-urilor în vederea creșterii competitivității - creșterea numărului IMM-urilor care au certificare ecologică (indicator de impact), iar pentru Prioritatea 7: Modernizarea economiei rurale, avem Criterii indicative de prioritizare pentru linia de intervenție 7.1 Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor agricole, a fermelor zootehnice și agroalimentare într-un sistem de filieră de producție, prin introducerea inovării și a sistemelor de certificare și de siguranță a alimentelor - cu indicator de impact Creșterea ponderii produselor agricole ecologice în totalul producției agroalimentare.</p>	<p>Strategia de dezvoltare a regiunii de dezvoltare Sud-Est, p. 12 și p. 33. Portalul Consiliului Județean Vrancea, Strategii și Programe, 2017</p>	3	
	<p>Agricultura ecologică, ce are o contribuția majoră la dezvoltarea durabilă, are la nivel național un ritm mediu ponderat de creștere anuală de aproximativ 20% (chiar 23%).</p>	<p>Analiza socio-economică în perspectiva dezvoltării rurale 2014-2020. AM MADR, Draft III iulie 2013, p.13. Portal MADR.ro, 2013 Publicația tematică nr. 4, an II, Domeniul: Agricultură ecologică, p. 1. Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, Publicație a MADR.ro, 2014</p>	3	
	<p>O mare parte a produselor obținute din agricultura ecologică este destinată exportului. Un procentaj de cca. 70 - 80% din producția de produse ecologice a României este exportat anual.</p>	<p>Publicația tematică nr. 4, an II, Domeniul: Agricultură ecologică, p.3. Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, Publicație a MADR.ro, 2014</p>	3	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	<p>Numărul operatorilor înregistrați în sistemul de agricultură ecologică la M.A.D.R. (producători, procesatori și comercianți, importatori și exportatori), la nivel național, în anul 2012 a fost de 15373. Acesta a crescut de aproximativ trei ori față de anul precedent în 2010 și de două ori în 2011. Această creștere s-a datorat, în special, măsurilor de sprijin existente pentru perioada de conversie acordate în baza art. 68 al Regulamentul (CE) nr. 73/2009.</p>	<p>Analiza socio-economică în perspectiva dezvoltării rurale 2014-2020. AM MADR, Draft III iulie 2013, p.14. Portal MADR.ro, 2013</p>	3	
	<p>Cererea de produse certificate ecologic este într-o continuă creștere, atât la nivel național cât și regional; la nivel regional exemplificăm prin Agro Exim și Asociația Delta Dunării Organics (jud. Tulcea), furnizori de produse vegetale neprocesate certificat ecologic: porumb și grâu bio, la care se adaugă floarea-soarelui, soia, coriandru, in, soia, năut, mazăre, rapiță, orz, plante medicinale; cea mai mare parte a producției pleacă la export, în țări precum Elveția, Franța sau Germania. Piața internă de produse ecologice este în creștere; produsele ecologice sunt comercializate direct de la poarta fermei sau prin magazine specializate, cât și prin rețeaua de supermarketuri.</p>	<p>Publicația tematică nr. 4, an II, Domeniul: Agricultura ecologică, p.3. Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, Publicație a MADR.ro, 2014 Petrișor Petrescu, latifundiarul bio. Portal Agointeligența, Știri, 8 apr. 2013</p>	3	
	<p>Regiunea SE a creat, în timp, numeroase branduri românești pentru întreaga gamă de produse agro, horticole, pomicole, viticole: ceapa de Buzău, varza de toamnă sau tomate de Buzău - soiurile și hibridii de tomate (Siriana, Ema, Florina etc.), zeci de soiuri de struguri, soiul de măr Marisa (de Săhăteni), mărul columnar, vin de Pietroasele - Pietroasa veche și Busuioaca de Bohotin, Tămâioasa de Buzău și alte soiuri premiate de vin; toate brandurile de vin produs în regiunile Odobești, Cotești - Vrancea - dar și în județele Buzău, Constanța și Tulcea.</p>	<p>Interviuri cu actori locali</p>	3	
	<p>În regiunea SE, dar nu numai, sunt utilizați fertilizatori inteligenți și îngrășăminte de generație nouă (ex. Microseed, Starter) produși în Italia pentru cel mai mare trader român de cereale, firma Brise cu sediul în Sud Est (Constanța).</p>	<p>Interviuri cu actori locali Fertilizator CO2 Foliar Fertilizer. Catalog produse Gama Bio, portal brisegroup.ro, 2017</p>	3	
	<p>Producția de semințe de floarea-soarelui a scăzut drastic în UE (-14,8%), dar Bulgaria și România au continuat să fie principalii producători de floarea-soarelui în anul 2015, cu o pondere de 22,6%, respectiv 21,5%. Regiunea SE este principala regiune din România producătoare de floarea soarelui.</p>	<p>Agricultural production - crops, fig. 6. Portal ec.europa.eu/eurostat, nov. 2017</p>	3	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	România a reușit în 2013, pentru prima dată în ultimii 20 de ani, să înregistreze un excedent de peste 300 de mil.euro în comerțul cu produse agroalimentare , față de un deficit de aproape 800 de mil. euro în anul 2012.	Piața produselor Agroalimentare, Publicația tematică nr. 27, an II, p.5. Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, Publicație a MADR.ro, 2015	3	
	Județele Vrancea, Tulcea și Brăila prezintă un profil economic foarte legat de sectoarele industriale cu valoare adăugată scăzută (sectorul alimentar) , puțin competitiv pe piața globală.	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p. 51. Portal ADR SE, 4 febr.2011.	2	
	Prețul de vânzare al cerealelor nu este reglementat prin lege , cererea și oferta sunt libere; este un preț competitiv și pe piețele externe.	Interviuri cu actori locali Prețul cerealelor pe piețele reprezentative din România. Portal MADR.ro, 14 iunie 2017	1	
	Inexistența bursei de cereale este un punct slab: dacă statul ar garanta un preț minim pentru producția agricolă, acest lucru ar ajuta foarte mult la desfacerea producției. Desfacerea și vânzarea sunt probleme reale în agribusiness, din motive de volatilitate a prețurilor ; marii traderi au acaparat toată producția românească, este un fel de monopol al multinaționalelor care fac jocul în piața internă și externă și exportă masiv producția agricolă achiziționată din regiunea Sud-Est (în special de cereale și plante oleaginoase, se estimează între 50-60% din totalul producției regiunii SE).	Interviuri cu actori locali	-1	
	Agricultura regională are o natură dualistă, după statutul juridic al exploatațiilor: 42,26% din suprafața agricolă utilizată este deținută de 0,6% din exploatațiile cu personalitate juridică , care au o suprafață medie de 324 ha: aceste unități de mari dimensiuni adoptă o abordare antreprenorială, orientată spre piață și susținută prin investiții adecvate. 99,4% din totalul suprafeței agricole utilizate (cca 498.570 de exploatații individuale) au o suprafață medie de 2,36 ha și sunt deținute de persoane fizice , care prezintă trăsături comune: vârsta medie avansată a fermierilor, adesea cu competențe manageriale limitate și o pregătire profesională în domeniu slabă și obținută pe alte căi decât cele formale, precum și disponibilitatea extrem de redusă de capital pentru investiții.	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p. 38. Portal ADR SE, 4 febr.2011.	-1	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	Promovarea prin fonduri UE a produselor certificate pe diversele scheme de calitate, IGP sau DOP ⁴ , este practic blocată, întrucât România nu poate atrage acești bani deoarece nu are produse eligibile (ex. magiunul de Topoloveni, telemeaua de Ibănești, salamul de Sibiu și novacul afumat din Țara Bârsei). Pentru regiunea SE vor fi certificate ca produse agricole de origine salata deltaica cu icre de știucă și scrumbia afumată de Dunăre. ⁵	Piața produselor Agroalimentare, Publicația tematică nr. 27, an II, p.12. Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, Publicație a MADR.ro, 2015 Aproape 300 de produse tradiționale românești care ar putea fi certificate național și european (DOP, IGP, STG). Gazeta de Agricultură, 11 aug. 2017	-1	
	Agricultura în regiunea SE urmează trendul național: este afectată de fragmentarea proprietății agrare, de lipsa capitalului și a sistemelor de irigații, precum și de lipsa educației profesionale a lucrătorilor agricoli.	Interviuri cu actori locali	-2	
	Fermele mici exploatează, în 2017, doar o mică parte din totalul suprafeței agricole în toate țările UE, cu cea mai mare valoare raportată pentru România - de 157 mii ha. Trendul este valabil și pentru regiunea SE, unde se află cel mai mare număr de ferme individuale de dimensiuni reduse (cca 2-2,5 ha maxim).	Agri-environmental indicator - cropping patterns, Main statistical findings. Portal ec.europa.eu/eurostat, 2017	-2	
C3. Intensitatea de inovare în domeniu	Regiunea SE cumulează câteva sute de brevete de invenție pentru soiuri de legume și fructe (numai SCDL Buzău deține peste 120 de brevete, perioada 2004-2014; alte brevete în curs de obținere/ cereri depuse/ prototipuri pentru legumicultură înscrise la OSIM cu cerere de Brevet de invenție). Alt exemplu: SCDVV Murfatlar a brevetat patru soiuri de viță-de-vie: Columna, Cristina și Mamaia (soiuri de struguri pentru vin) și Aurana (soi de struguri pentru masă); un procedeu de cultivare în sistem ecologic a unui soi de struguri roșii pentru vin (Brevet de invenție nr. 129328/30.04.2015)	Raport de autoevaluare pentru SCDL Buzău pe perioada 2004-2007, p. 4. Site ul de prezentare a SCDL Buzău România Rurală nr. 33, Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, p.2, p.3. Publicație a MADR.ro, iulie 2015	3	1,625

⁴ Indicație geografică protejată, respectiv denumire de origine protejată

⁵ În anul 2016, la nivel mondial erau garantate peste 1.500 de produse tradiționale din care UE detinea supremația cu 1.404. Cele mai multe produse protejate le avea Italia (296), Franța (243), Spania (205), Portugalia (139), Grecia (106) și Germania (96). <http://www.euractiv.ro/agricultura/al-patrutea-produs-romanesec-protejat-in-ue-7304>

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	<p>Există stațiuni de cercetare-dezvoltare specializate: SCD pentru Legumicultură (SCDL) din Buzău, Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Murfatlar, Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Odobești, Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Pietroasa, Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Bujoru, Stațiunea de Cercetare și Producție pomicolă din Constanța, Stațiunea de Dezvoltare pentru cultura cartofului din Tulcea, Stațiunea de Dezvoltare pomicolă din Vrancea. CD pentru studierea irigațiilor și a culturilor pe soluri sărăturate este realizată prin SCDA Brăila; stațiunea este considerată cel mai important furnizor de tehnologie pentru domeniul agrotehnic, hidrotehnic și ameliorativ pentru condițiile pedoclimatice din Câmpia Bărăganului de Nord.</p>	<p>Date de contact - Unități de cercetare-dezvoltare în subordinea A.S.A.S. organizate ca institute, centre și stațiuni de cercetare-dezvoltare. Portal MADR.ro, secțiunea cercetare-inovare, mai 2017</p>	3	
	<p>Invenții în regiune cu impact asupra agriculturii și domeniului de SI ales: - brevet în curs de obținere la OSIM pentru Biohumus Sol SRL (Buzau), cu cerere depusă în martie 2017; - brevetul obținut de cca patru ani pentru fertilizatorul ecologic pe bază de alge și nămol organic din ape reziduale (Asociația Ecom, Constanța - medaliată la "Salonul Internațional Idei - Invenții - Noi Produse - iENA 2012" pentru brevetul de invenție cu titlu "BIOCOMPOZIT FERTILIZATOR ECOLOGIC SI PROCEDEU DE OBȚINERE A ACESTUIA"); - brevetele în curs de obținere pentru soiuri și varietăți horticole noi create la SCDL Buzău.</p>	<p>Interviuri cu actori locali OSIM - Cereri de înregistrare marcă depuse în perioada 19-20.03.2017, Cereri Mărci publicate în 27.03.2017 (în ordinea numărului de depozit), p. 2 Buletinul oficial de proprietate industrială - Secțiunea Brevete de invenție, nr. 5/2013, p.117 Cercetători constănțeni premiați la salonul de la Nurenberg. Site Ecomct.ro 2012</p>	3	
	<p>Activitățile de CD de interes se referă la agricultură și industrie alimentară (material genetic, diversificare specii/ soiuri, sisteme de irigații, produse cu valoare nutritivă înaltă, îngrășăminte bio, lanțuri de distribuție scurte și online, utilaje agricole). De asemenea avem ca zone de cercetare în regiune: Cercetări în domeniul rezistenței plantelor la secetă; Cercetări în domeniul agriculturii ecologice; Cercetări în domeniul solurilor sărăturate (Eurocampus SRL); CD pentru studierea irigațiilor și a culturilor pe soluri sărăturate - tot prin SCDA Brăila; stațiunea este considerată cel mai important furnizor de tehnologie pentru domeniul agrotehnic, hidrotehnic și ameliorativ pentru condițiile pedoclimatice din Câmpia Bărăganului de Nord; a coordonat două proiecte sectoriale în cadrul Programului Sectorial ADER 2020); CD pentru cultura orezului cu adaptabilitate crescută la condițiile climatice (orzicultura - doar la SCDA Braila); Crearea de soiuri și hibridi F1</p>	<p>Interviuri cu actori locali Tabel rezultate ADER update 29.11.2017.xlsx: situație centralizatoare privind rezultatele parțiale 2015 - 2017, ale proiectelor de cercetare-dezvoltare cuprinse în Planul Sectorial al MADR pe anii 2015 - 2018 (vezi reg. SE)</p>	3	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	<p>pentru principalele specii de legume cultivate în spații protejate: tomate, ardei, pătlăgele vinete, castraveți, varză timpurie (SCDL Buzău); Cercetări privind identificarea și definirea elementelor de tipicitate a vinurilor românești (SCDVV Murfatlar); Dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii integrate producției horticole (SCDP Constanța); Elaborarea și implementarea unui program de monitorizare, pentru reducerea riscurilor patologice în acvacultură, diminuarea pierderilor și asigurarea bunăstării animale (ICDEAPA Galați); CD pentru cultura orzului utilizat în producția de malț - grupul Soufflet Agro Buzău, ș.a.</p>			
	<p>Regiunea Sud Est s-a clasat pe locul 5 la nivel național conform studiului „Inobarometru 2011 și Bariere în calea inovării”, elaborat de Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică (din cele 8 locuri posibile pentru cele 8 regiuni de dezvoltare economica ale României).</p>	<p>Document cadru pentru strategia de cercetare și inovare regională pentru specializare inteligentă regiunea Sud Muntenia: Concept Note, p.12, p.13. Portal ADR SM, Aprilie 2017</p>	1	
	<p>Factorii de inovare la care regiunea a obținut cele mai bune locuri au fost: „Performanța activităților de inovare” - locul 2 și „Capacitatea de inovare și de integrare într-un sistem relațional” - locul 4. Dintre subfactorii de inovare regiunea SE are cel mai bun loc pentru „capacitatea de inovare” - locul 1.</p>	<p>Document cadru pentru strategia de cercetare și inovare regională pentru specializare inteligentă regiunea Sud Muntenia: Concept Note, p.12, p.13. Portal ADR SM, Aprilie 2017</p>	1	
	<p>În cadrul regiunii sunt active 560 firme de inovare (în 2014), dintre care 440 sunt întreprinderi cu inovație de produs și/sau 18 procese pe activități.</p>	<p>INOV 2014 PUBLICATIE.pdf, p.143. Portal INSSE.ro, 2017</p>	1	
	<p>În cadrul universităților de profil din regiunea SE există două centre de cercetare dedicate sectorului agro-alimentar: - Centrul integrat de cercetare, expertiză și transfer tehnologic în industria alimentară; - Centrul Ecologia și exploatarea bioresurselor acvatice - ambele în cadrul Universității „Dunărea de Jos” din Galați - Facultatea Știința și Ingineria Alimentelor. Există și investiții private realizate prin finanțări europene (ex. Eurocampus SRL, Buzău - importantă și modernă infrastructură de CD pentru studiul metodelor inovative de conservare, ameliorare, valorificare a patrimoniului genetic vegetal și stabilirea tehnologiilor de cultură pentru plantele tehnice și horticole în contextul schimbărilor climatice, cu laboratoare proprii de CD - site ul firmei la adresa http://www.euro-campus.ro/).</p>	<p>Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020. Portal ADR SE, 4 febr.2011</p>	2	
	<p>Pentru specialistii de la Agricost (IMB), 2016 a fost anul inovațiilor. In firma există un nou laborator de cartare agrochimică, prin care se testează acțiunea substanțelor chimice, a fertilizanților, pe baza analizelor</p>	<p>Specialiștii din IMB continuă cultura inovației. Mușat, M. Revista Ferma nr.2(163) 1-15 februarie 2016</p>	3	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	<p>elaborându-se programe minuțioase de nutriție vegetală. „Am început deja pe primele suprafețe mobilizarea superficială a solului, grăbind astfel procesul de dezintegrare a materiei organice prin încorporarea resturilor vegetale la 5 cm adâncime. Vrem ca în zece ani să consolidăm un strat cu o textură foarte bogată în materie organică fertilă și productivă, o masă biologică activă”. În 2015 s-a construit o stație pentru deshidratarea și balotarea fânului de lucernă. Potrivit agronomilor IMB, în condițiile climatice extreme ale anului trecut, lucerna a dovedit că este cea mai rezistentă plantă și la exces, și la lipsă de umiditate. În structura de cultură, planta va ocupa suprafețe mult mai mari în insulă. „Suntem primii din lume care am revoluționat transportul pe apă al baloților de lucernă. Printr-o inovație a noastră, am schimbat tot conceptul mondial care se rezuma doar la transportul containerizat al baloților de lucernă. Acum putem exporta vrac fân de lucernă în baloți de câte 800 kg în cala navelor”. Tot începând din 2015, în IMB se produce sămânță de lucernă pentru cele peste 5.000 ha, cultură care, în final, va ocupa 15 mii hectare.</p> <p>IMB este recunoscută regional și național ca fiind realmente ferma ce poate revoluționa activitatea agricolă românească, prin tehnologiile propuse an de an de specialiștii săi. IMB detine și tehnologie nouă de depozitare în silobag-uri, adusă din Argentina, care funcționează foarte bine (acestea au o capacitate de 200 de tone).</p>	<p>Plăiașu, D. Insula Mare a Brăilei, un adevărat centru tehnologic în agricultură. Revista Lumea Satului nr.12, 16-30 iunie 2013</p>		
	<p>Ca urmare a situației dificile prin care trece cercetarea agricolă românească, prin desființarea multor institute de CD, și numărul de brevete înregistrate a scăzut constant, în ultimii 5 ani. După un vârf în 2010 (54 de cereri), solicitările s-au redus semnificativ în 2014-2016.</p>	<p>Fără cercetare agricolă, românii nu se înghesuie să înregistreze brevete. Revista Capital, 15 febr. 2013</p>	1	
	<p>Activitatea de CD se desfășoară mai ales prin contracte de cercetare naționale finanțate din fonduri publice, guvernamentale, World Bank sau Uniunea Europeană. Programe de finanțare în cadrul cărora au primit finanțare actori din agribusiness reg. SE, până în prezent: PNCDI I, PNCDI II și PNCDI III, MENER, CEEEX (până în 2006); "Agricultură și Dezvoltare Rurală - ADER 2020" implementat de MADR, planul sectorial pentru agricultură.</p>	<p>Tabel rezultate ADER update 29.11.2017.xlsx: SITUAȚIE CENTRALIZATOARE privind rezultatele parțiale 2015 - 2017, ale proiectelor de cercetare-dezvoltare cuprinse în Planul Sectorial al MADR pe anii 2015 - 2018. Portal MADR, dec. 2017</p>	1	
	<p>Activitatea de invenție, care prezintă variații sensibile de la an la an, are în general o tendință negativă. În perioada 2002-2008 numărul de brevete depuse către OSIM în regiune a scăzut cu 48%: în anul 2008 s-au depus doar 50 de brevete, 5% din numărul depunerilor la nivel național.</p>	<p>Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p. 74. Portal ADR SE, 4 febr.2011</p>	1	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	Nu există firme de consultanță specializate în domeniul transferului tehnologic și al inovării, iar centrele de transfer tehnologic au activitate fluctuantă.	Interviuri cu actori locali	1	
	Probleme specifice domeniului CDI la nivel național se regăsesc și în regiunea SE: subfinanțarea, remunerația scăzută, atractivitate scăzută pentru antreprenori și insuficiența numerică a forței de muncă/ specialiști.	Document cadru pentru strategia de cercetare și inovare regională pentru specializare inteligentă regiunea Sud Muntenia: Concept Note, p.10, p.14. Portal ADR SM, Aprilie 2017	-1	
	În același sens, menționăm problemele actuale ale cercetării : (i) subfinanțarea cronică (doar 11,7 mil. euro de la bugetul de stat, completat cu venituri proprii și granturi de cercetare); (ii) restructurarea, care consumă foarte mult timp și procesul inadecvat de tranziție (lipsa unei legi-cadru în perioada 1990-2002, urmată de modificările ulterioare la Legea cercetării) și apoi de o diminuare treptată a suprafețelor administrate de unitățile de cercetare-dezvoltare indispensabile activității de cercetare-dezvoltare-inovare și multiplicării materialului biologic, (iii) atractivitatea scăzută a profesiei de cercetător, care contribuie la o scădere constantă a numărului de cercetători.	Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 - proiect, 2015, p.57. Portal MADR, 2017	-1	
	Regiunea Sud-Est se plasează pe locul 8 în ierarhia regiunilor de dezvoltare la nivel național, în 2014, cu un total de 26 de unități locale ce desfășoară activități de cercetare-dezvoltare și inovare (cod CAEN 7211, 7219, 7220) - de la un total de 33 unități CDI în anul 2010 (cu 3,27% din total unități la nivel național), per total economie (nu doar sectorul agro).	Document Cadru Regional pentru Strategia pentru Cercetare și Inovare Regională prin Specializare Inteligentă NORD-EST, p.24-25. Portal ADR NE, martie 2017 (sursa citată în lucrare: INS, Tempo Online, 2016)	-2	
C4. Disponibilitatea resurselor umane calificate în domeniu	Având rate de activitate și ocupare mai ridicate decât în zonele urbane, precum și o rată de șomaj mai scăzută, piața muncii rurală din regiunea SE se caracterizează printr-un număr important de sub-ocupați în sectorul agricol și prezintă fenomene de emigrație temporară care totuși nu apar în statisticile oficiale.	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p.347. Portal ADR SE, 4 febr.2011	2	0,833
	Peste un sfert (25,8%) din populația României era ocupată în agricultură în 2015, ceea ce plasează România pe primul loc în Uniunea Europeană, unde media populației ocupate în agricultură era de 4,4%, arată datele publicate marți de Eurostat. În 2015, aproximativ 10 milioane de persoane lucrau în agricultură în Uniunea Europeană. Aproape trei sferturi (72,8%) din forța de muncă ocupată în agricultură din UE era concentrată în șapte țări: România, Polonia, Italia, Franța, Spania, Bulgaria și Germania.	România, pe primul loc în UE la ponderea populației ocupată în agricultură. Portal agerpress.ro, 8 nov. 2017	3	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	Migrarea masivă a populației din mediul rural către cel urban sau către străinătate determină diminuarea nivelului profesional al agricultorilor și părăsirea activităților agricole, împiedicând valorificarea deplină a potențialului agricol și piscicol regional.	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p.377. Portal ADR SE, 4 febr.2011	1	
	Ocupare scăzută în sectoarele high-tech sau cu înaltă intensitate de cunoaștere (obs.: dom Agroalimentar are componente high-tech)	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p.372. Portal ADR SE, 4 febr.2011	1	
	Exista o lipsă acută de personal calificat pentru domeniul agro , personalul e îmbătrânit; se încearcă cooptarea de personal tânăr, dar fără prea multe rezultate, pentru posturi de mecanici agricoli, ingineri, tehnologi sau tehnicieni agricoli (mai ales tehnicieni agricoli lipsesc). Forța de muncă disponibilă în regiune preferă să plece în străinătate sau angajarea la multinaționale, deși se oferă condiții foarte bune de salarizare și la firmele autohtone din domeniul agricol.	Interviuri cu actori locali	-1	
	Calitatea pregătirii absolvenților este o reală problemă: e foarte slabă, acestia ies nepregătiți din facultati; pot învăța și vor să învețe, dar acest lucru necesită timp în care ei nu sunt productivi. Resursa umană trebuie calificată/recalificată de fiecare dată, trebuie pregătit un nou val de personal apt să opereze utilajele noi, foarte performante. În ansamblu, disponibilitatea RU este nesatisfăcătoare , atât prin deficitul cronic de personal calificat în domeniu/ lucrători agricoli, cât și de specialiști cu pregătire superioară.	Interviuri cu actori locali	-1	
C5. Valorificarea unor resurse locale (altele decât cele umane, dacă este cazul)	Regiunea Sud Est este, prin tradiție, o zonă agricolă. Condițiile pedoclimatice sunt foarte favorabile pentru agricultură, regiunea fiind prima în România pentru producția de struguri, orz, floarea soarelui, leguminoase pentru boabe și piersici, și deținând în același timp a doua poziție pentru grâu, porumb și legume (există tradiție și condiții foarte favorabile pentru agricultură).	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p.30. Portal ADR SE, 4 febr.2011	3	1,777
	Regiunea Sud Est se situează pe primul loc în țară în ceea ce privește suprafața viilor roditoare, deținând 40,2% din suprafața viticolă a țării - în mare parte localizată în județul Vrancea .	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p.43. Portal ADR SE, 4 febr.2011	3	
	Acordarea de subvenții pentru producția agricolă (sprijin financiar din fonduri naționale dar și din fonduri europene) poate conduce la creșterea atractivității sectorului, prin mărirea veniturilor întreprinzătorilor agricoli . În ultimii ani, aceste subvenții au fost acordate fără blocaje sau întâzieri de către ministerul de resort. In plus, plățile directe ar putea crește pentru fermierii din România, conform raportului Comisiei Europene	Regulamentul (UE) nr. 1307 și 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013, p.377 (Prospects for Agricultural Markets and Income in the EU 2013-2023. December 2013)	3	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	despre perspectivele piețelor agricole din Uniunea Europeană și a veniturilor fermierilor în perioada 2013-2023.			
	Agricos SA (IMB): cu o istorie începută din 1965, exploatația din Insula Mare a Brăilei se poziționează drept cea mai mare fermă din Uniunea Europeană , cultivând 56.000 ha, dintre care 41.000 ha sunt irigate și 15.000 ha sunt neirigate (2013).	Plăiașu, D. Insula Mare a Brăilei, un adevărat centru tehnologic în agricultură. Revista Lumea Satului nr.12, 16-30 iunie 2013	3	
	Existența resurselor pentru pescuitul marin și de apă dulce, piscicultura și acvacultura: resursa naturală Delta Dunării; SE este singura regiune din țară în care se poate practica pescuitul marin, iar aceste resurse naturale sunt insuficient valorificate (vezi programul POP dedicat acestui sector).	Planul de dezvoltare regională 2014-2020, p.381. Portal ADR SE, 2014	3	
	În regiune există 501.419 exploatații agricole, având o suprafață agricolă utilizată medie de 4,36 ha (2007), dimensiunea lor fiind mai mare decât la nivel național (3,5 ha), dar foarte mică față de media UE27 (12,56 ha). Exploatațiile individuale, care reprezintă 99,4% din totalul exploatațiilor agricole, au o suprafață medie de 2,36 ha. (fragmentarea terenurilor agricole este un punct slab)	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p.377. Portal ADR SE, 4 febr.2011	2	
	Inițiativa antreprenorială este în mod semnificativ mai slabă în zonele rurale comparativ cu mediul urban, și concentrată mai ales în sectorul agricol. Actorii locali apreciază că nivelul de educație antreprenorială al populației din regiunea SE este scăzut.	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p.347. Portal ADR SE, 4 febr.2011 Interviuri cu actori locali	1	
	Conform datelor MADR, suprafața agricolă deținută de străini în România la finele anului 2011 se ridică la peste 700.000 de hectare, reprezentând 8,5% din suprafața arabilă a României. Într-un clasament al cumpărătorilor de teren în România, pe primele locuri se află Italia, cu 24,29%, Germania cu 15,48% și țările arabe cu 9,98%. Ungaria deținea 8,17% din cele peste 700.000 de hectare de teren agricol cumpărat în România, Spania (6,22%), Austria (6,13%), Danemarca (4,52%), Grecia și Olanda câte 2,4% și Turcia 0,78% .	Achim Irimescu: "Tragedia" în privința achiziționării terenurilor agricole de către străini deja s-a petrecut. Revista Capital, 15 febr. 2013	-2	
C6. Nivelul de colaborare între actorii din domeniu	În regiunile Sud și Sud-Est există din ce în ce mai multe cooperative ale fermierilor - jud. Ialomița, Călărași, Giurgiu, Brăila, Constanța, Tulcea. Impactul cooperărilor: crește puterea de negociere la achiziția de inputuri, fermierii primesc discounturi mai mari și obțin preturi superioare la vânzarea cerealelor (prin licitații). Existența acestor cooperative este un punct tare. Conform documentului Grupuri de Producători /Grupuri de Producători recunoscute preliminar/ Organizații de Producători, în aprilie 2017 avem în regiune 25 de astfel de grupuri, cele mai multe (8) localizate în județul	Interviuri cu actori locali Zece Cooperative cu 300.000 Ha în portofoliu au făcut primul pas pentru a crea o alianță reprezentativă la nivel național. Revista Business Press Agricol, 30 mai 2017 Grupuri de producători /grupuri de producători recunoscute	3	1,45

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	<p>Galati. Factor favorizant: legislația actuală prevede o serie de facilități fiscale, scutiri de impozite pentru producătorii agricoli din România care decid să se asocieze sau sunt deja membri ai unei cooperative agricole.</p>	<p>preliminar/Organizații de producători - Centralizator la data de 27.04.2017. Portal MADR, docs/agricultura Zece Cooperative cu 300.000 Ha în portofoliu au făcut primul pas pentru a crea o alianță reprezentativă la nivel național. Revista Business Press Agricol, 30 mai 2017 Braicoop și alte organizații similare vor o singură voce a formelor asociative românești din agricultură. Ziua Cooperativelor de cultură mare din septembrie va fi ziua decisivă. Revista Fermierului, 25 aug. 2017 Facilitati fiscale pentru fermierii care se asociaza. Pascu, M. Revista Agroromania, 31 iul. 2017</p>		
	<p>În regiune există mai mult de 25 facilitatori în domeniu și sunt organizate câteva evenimente periodice de profil (anuale, semianuale), cum ar fi târgurile agro, lansările de oferte, conferințele asociațiilor profesionale din domeniu, organizarea de topuri firme, zilele porților deschise etc. care permit accesul și sprijină diseminarea informațiilor referitoare la tendințele din domeniu, la cele mai noi cercetări și rezultatele aplicative ale acestora.</p>	<p>Documentare internă</p>	<p>3</p>	
	<p>În cadrul sectorului agroalimentar, creșterea competitivității este posibilă utilizând competențele TIC pentru a îmbunătăți accesul, utilizarea și calitatea informațiilor în sectorul agricol, pescuit și acvacultură de către toți actorii implicați (ex. pentru a crește productivitatea prin soluții TIC avansate, platforme de cooperare s.a.) - competențe pentru care regiunea SE deține entități educaționale specializate.</p>	<p>Plan de implementare BORDWIIS + (Boosting Regional Development with ICT Innovation-Strategies) - p.6. Portal ADR SE</p>	<p>2</p>	
	<p>Un exemplu de bună practică în regiunea SE îl constituie parteneriatul public-privat realizat între SCDA Brăila și două societăți private cu activitate principală Cultivarea cerealelor și plantelor tehnice, CAEN 0111. SCDA Brăila este prima unitate de cercetare-dezvoltare din rețeaua agricolă națională care prin sistemul public-privat/ contracte de asociere în participațiune cu două SRL uri, a depășit problemele financiare, rămânând</p>	<p>Parteneriatul public-privat, soluția de succes în cercetarea agricolă. Tudose, D.G., Portal Obiectiv Vocea Brăilei, 13 iunie 2016</p>	<p>2</p>	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	viabilă, funcțională și solvabilă.			
	Creșterea nivelului de servicii furnizate în lanțul valoric al agribusinessului local sau regional poate fi realizată și în regiunea Sud-Est, de către firmele care fac prestații agricole pentru fermierii mici/ mijlocii; acestea au teoretic o piață considerabilă (ex. în județul Giurgiu se lucrează astfel de mult timp)	Interviuri cu actori locali	2	
	Asocierea în agricultură rămâne limitată, producătorii confruntându-se încă cu probleme de infomare și mentalitate, dar și de suprafiscalizare și management. În perioada 2000 - 2010, se remarcă o tendință de creștere a numărului asociațiilor agricole, totuși ponderea acestora rămâne redusă, cu o variabilitate regională. Aproximativ 150 de cooperative agricole sunt înregistrate la nivel național, active mai ales în partea de Sud Est (20,4%) ³⁸ . Acest număr este considerabil mai mic decât în alte țări: în timp ce în Olanda gradul de organizare este de 100%, iar media UE este de 34%, în România gradul de organizare al producătorilor este extrem de scăzut, sub 1%.	Analiza socio-economică în perspectiva dezvoltării rurale 2014-2020. AM MADR, Draft III iulie 2013	2	
	In regiune există câteva asociații profesionale funcționale , precum Asociația Producătorilor Agricoli - A.P.A. Brăila (http://apabraila.weebly.com/), organizație profesională ce reunește aproape 150 de producători și peste 130.000 ha din județul Brăila; Asociația PAS Vincon Vrancea - domeniul viticultura și vinificație; Asociația Producătorilor de Vin și Produse Vitivinicole Dobrogea; GAL-urile din regiunea Sud Est- ex. Grupul de Acțiune Locală „Bărăganul de Sud-Est”, (rezultate prin proiectele LEADER, perioada 2007-2013); Federația Sindicatelor din Industria Alimentară (cu sediul în București); L.A.P.A.R. (Liga Asociației Producătorilor din Agricultură din România - https://lapar.org/), Camerele Agricole sau Direcțiile Județene pentru Agricultură (Brăila, Galați, Buzău, Constanța, Tulcea). De menționat și Asociația Specialiștilor din Industria Alimentară din România (A.S.I.A.R.) din învățământ, cercetare și producție (http://www.asiar.ro/).	Asociatia Producatorilor de Vin si Produse Vitivinicole Dobrogea primeste fonduri de la CE pentru a-si promova produsele. Portal fonduri-structurale.ro, 5 mai 2014	2	
	Institutul de Stat pentru Testarea și Înregistrarea Soiurilor (ISTIS) deține 24 de centre teritoriale la nivel național, în care se face examinarea tehnică a soiurilor pentru care se solicită înregistrarea; dintre acestea, cinci se află în regiunea SE: Com. Mircea Vodă, Jud. Brăila; Cogealac, Com. Țariverde, Jud. Constanța; Ovidiu, Str. Portului nr. 30, Jud. Constanța; Rm Sărat, Sos. Puiеști nr. 21 Jud. Buzău; Tecuci, Str. 1 Decembrie 1918, nr. 107 Jud.	http://istis.ro/misiune Sămânța românească certificată - competitivă, dar nefinanțată. Revista Agrotehnica, 02 febr. 2017	1	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	<p>Galați. "ISTIS este singura verigă de legătură între institutele de cercetare, unde sunt create noile soiuri de plante și producătorii de sămânță, respectiv cultivatorii români". ISTIS are acorduri administrative de colaborare cu cinci state membre ale Uniunii Europene și legături cu instituțiile similare din statele membre și cu peste 30 de instituții din întreaga lume, derulate și prin centrele sale din regiunea Sud-Est. Activitatea institutului este obligatorie și este stipulată în Directivele Comunității Europene.</p>			
	<p>Programul de concesionare a unor terenuri agricole ale Agențiilor Domeniilor Statului pentru tinerii fermieri se derulează foarte greu; conform Legii 268/2001 rep., programul prevede încredințarea directă de la ADS a terenurilor către tinerii până în 40 de ani, absolvenți ai facultăților cu profil agricol, care pot primi în concesiune terenuri agricole din zestrea Agențiilor Domeniilor Statului pentru amenajarea unor ferme - prin încredințare directă de la ADS, în limita a 50 de hectare, cu plata taxelor de concesiune stabilite legal. Există firme în regiune interesate de această formă de colaborare.</p>	<p>Interviuri cu actori locali Lege promulgată de președinte! 50 HA pentru tinerii care vor să fie fermieri! Sime, L. Revista Agroinfo, 22 nov. 2016</p>	1	
	<p>Categoria structurilor de sprijin pentru afaceri în domeniul agroalimentar la nivelul regiunii este încă slab dezvoltată și insuficient funcțională, cu un număr limitat de IMM-uri aparținătoare (ex. lipsa clusterelor și altor forme de asociere, puținele care au fost înființate nu au rezistat - CLUSTER CEREAL BĂRĂGAN CCB, prin proiectul CEDCAR, sau Cluster Bărăgan - proiect al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură București ce viza circa 500.000 ha din Brăila și Ialomița, nu au fost înființate/ nu sunt declarate operaționale).</p>	<p>Proiectul "Cercetari privind dezvoltarea de cluster in agribusinessul romanesc - CEDCAR". Rezumatul proiectului. Megaafacerea "Cluster Bărăgan". Portal Obiectiv Vocea Brăilei, 25 iul. 2011</p>	-1	
	<p>In opinia actorilor locali (ferme mari/ reprezentative), regiunea Sud Est nu poate exporta direct pentru că nu există baze de depozitare, silozuri, toată infrastructura necesară pentru a extinde comerțul peste granițe, deși prin cantitățile mari de marfă /producția agricolă semnificativă și prin accesul la transportul fluvial și maritim, prin cele cinci porturi, regiunea are potențial foarte mare pentru export. Regiunea SE are expunere la piețele globale (prin portul Constanța), legături fluviale cu principalele țări UE (Dunărea), însă nu există strategii coerente ale administrației centrale pentru susținerea exportului direct prin investițiile necesare în această infrastructură de sprijin.</p>	<p>Interviuri cu actori locali Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 - proiect, p.64. Portal MADR, București 2015</p>	-1	
C7. Gradul de sofisticare	<p>Viteza de înlocuire a soiurilor și hibrizilor, a tehnologiilor: dacă în urmă cu 2-3 decenii se schimbau hibrizii la 10-15 ani, azi se schimbă la 3-5 ani. Au</p>	<p>Interviu cu actori locali (firme)</p>	3	2,666

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

tehnologica	apărut tehnologii foarte noi, se investește masiv de către firmele multinaționale (între care și există o concurență continuă pentru lansarea de produse și tehnologii optimizate). Există în regiune actori/ firme ce dețin și produc branduri de inputuri pentru agricultură, fabricate în Italia de către Euro TSA (îngrășăminte foliare, ecologice, alte inputuri).			
	Un element important în Insula Mare a Brăilei este selecția riguroasă a tuturor hibrizilor care ajung să fie cultivați în cultura mare . Din cele cinci tipuri de culturi prezentate, trei hibrizi aparțin firmei Pioneer și doi - cei de cereale păioase - aparțin Institutului de Cercetare-Dezvoltare Agricolă Fundulea, pe lângă acestea fiind testate nu mai puțin de 370 de soiuri pentru toate plantele aflate în cultură, pe o suprafață totală de aproximativ 350 ha.	Plăiașu, D. Insula Mare a Brăilei, un adevărat centru tehnologic în agricultură. Revista Lumea Satului nr.12, 16-30 iunie 2013	3	
	Inovarea prin utilizarea aplicațiilor TIC în sectorul agroalimentar a contribuit la reducerea decalajului de productivitate - prin îmbunătățirea accesului, utilizării și calității informațiilor în sectorul agricol, pescuit și acvacultură . Firmele reprezentative din regiune folosesc aceste inovații. Exemple: gama de produse software pentru managementul activităților din agricultură, localizarea prin GPS sau drone pentru monitorizarea culturilor, cu beneficii de tip eficientizarea managementului, creșterea producției agricole, realizarea de economii de carburanți.	Interviuri cu actori locali Un start-up românesc a dezvoltat un software care monitorizează agricultura prin satelit și drone. Portal Finantare.ro, 12 oct. 2016	3	
	Agricultura ecologică are o contribuție majoră la dezvoltarea durabilă . Practicarea agriculturii ecologice în mediul rural poate fi o soluție de revitalizare a spațiului rural și de creștere a VAB. Este de semnalat faptul că utilizarea moderată a îngrășămintelor chimice înlesnește reconversia terenurilor către agricultură ecologică celor care optează pentru acest tip de agricultură (consumul de îngrășăminte chimice a crescut constant în ultimii șapte ani, la fel însă și consumul de îngrășăminte naturale).	Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020. Portal ADR SE, 4 febr.2011	3	
	Firmele reprezentative din regiune utilizează mașini agricole performante, inteligente - majoritatea de import (John Deere, Claas, New Holland ș.a.); agribusinessul beneficiază de o exploatare mult mai eficientă și rațională, durabilă, generând o rentabilitate mărită datorită progreselor tehnologice din zona dotărilor necesare cu mașini și utilaje agricole. De asemeni, productivitatea este crescută prin utilizarea de tipuri noi de îngrășăminte, rezultate din activitatea de CD aplicativă (majoritatea îngrășămintelor sunt din import).	Interviuri cu actori locali	2	
	Utilizarea sistemelor de localizare prin GPRS și internet, aplicații de	Stația meteo automată pentru	2	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	telemetrie în agricultură (stații meteo automate pentru agricultură, softuri specializate pentru monitorizarea stării culturilor etc.) - inclusiv de la producători români de astfel de echipamente și tehnologii IT&C.	agricultură BEIA. Descriere, utilizare, mentenanță. beia-telemetrie.ro , ian. 2017		
--	--	--	--	--

Tabelul 1: Argumentarea detaliată a potențialului domeniului Agro-alimentar în regiunea Sud-Est.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

Remarci finale

Potențialul subdomeniului Agro-alimentar - secțiunea majoră a domeniului de SI Bioeconomie - de a fi specializare inteligentă este prezentat sintetic în Figura 4 și Tabelul 2.

În cadrul acestui domeniu vast de SI am vizat acest subdomeniu datorită relevanței rezultatelor analizei pentru criteriile propuse în evaluarea potențialului.

Figura 4 prezintă evaluarea autorilor asupra argumentelor grupate pe cele șapte criterii specifice de analiză.

Criteriile care recomandă Domeniul 1 - Bioeconomia ca domeniu cu potențial de specializare inteligentă în regiunea SE sunt (în ordinea ierarhică a scorului):

- Gradul de sofisticare tehnologică (2,67p);
- Importanța domeniului în economia regională (scor 2,04p);
- Piața (cu un scor de 1,923p);
- Valorificarea unor resurse locale (scor 1,777p);
- Intensitatea de inovare (cu un scor de 1,625p).

Considerăm că deși există o amenințare serioasă venită din partea altor criterii de evaluare (vezi Disponibilitatea resurselor umane calificate, cel mai mic scor - 0,833p), domeniul deține puncte forte cu care își poate susține creșterea, în ecosistemul antreprenorial și inovativ al agribusinessului din regiune.

Regiunea SE dispune de resurse abundente/ de resurse unice pentru industria agroalimentară, valorificate în mod tradițional prin vânzarea producției agricole ca materie primă (din care peste 60% este exportată). Vânzările preponderente la export sunt de cereale și plante oleaginoase, România fiind printre cei mai importanți exportatori de cereale din lume.

În economia regională sectorul agroalimentar este primordial în județele Brăila, Buzău, Vrancea, Tulcea, urmate de județele Galați și Constanța în care avem o dezvoltare mai mare a sectorului de servicii. Tipologia Agro-alimentară a regiunii cuprinde patru domenii mari: culturi de câmp, vie-vin, horticultura și piscicultura. Regiunea SE deține resurse strategice

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

pentru producția agricolă/ pomicolă/ viticolă/ piscicolă, necesare funcționării industriei procesatoare - a cărei dezvoltare trebuie vizată în demersul implementării acestei specializări inteligente. Tradiția istorică în regiune (SE este cea mai importantă regiune la nivel național pentru agricultură), numărul mare de branduri românești în domeniu, alți factori de unicitate precum agricultura ecologică din Delta Dunării, potențialul vitivinicol (cea mai mare suprafață cultivată la nivel național) și cel legumicol (jud. Buzău, bazinul Bădălan-Tecuci) - impun creșterea nivelului investițiilor private în capacitatea de procesare a producției horticoale.

Piața pentru aceste agri-domenii are caracteristici de continuitate, de siguranță perenă și un potențial de creștere estimat de către specialiști la peste 10% anual, pe termen mediu. Ponderea de aproximativ patru ori mai mare a agriculturii în formarea VAB regional față de media europeană, și cu aproximativ 20% mai mare decât media națională, subliniază importanța agriculturii în economia regională și necesitatea exploatarei mai eficiente, pe viitor, a resurselor abundente în acest domeniu. Contribuția VAB din agricultură la PIB din România este cea mai mare din UE, însă randamentul producției agricole este factorul limitator esențial: productivitatea este mai mică decât media UE cu peste 70%. Prevederile PAC și finanțările din fonduri europene din ultimii 10 ani au permis recuperarea parțială a decalajului de productivitate și dezvoltare accelerată a agribusinessului, fiind evidentă necesitatea menținerii lor, ca și necesitatea susținerii, în continuare, a creșterii investițiilor în lanțuri scurte de valoare și dezvoltarea capacității de procesare a inputurilor de materii prime agricole, la nivel regional. Inițiativele private de dezvoltare de noi unități de procesare, în regiunea SE, sunt în creștere.

Intensitatea de inovare este semnificativă în întreg domeniul agro-alimentar, la nivel global; deși cele mai multe dintre inovațiile care au schimbat procesele de afaceri în agricultura regiunii nu sunt autohtone, fiind aduse de către firmele multinaționale - de către lideri globali în domeniu, companii multinaționale - în regiune avem un număr mare de brevete de invenție, în special în domeniul horticol și în cel vitivinicol, încă insuficient valorificate economic (brevetele de invenție pentru soiuri de legume și fructe/ viță de vie, pomi fructiferi; brevetele pentru fertilizatori organici ai solului, cu biohumus sau cu alge marine). Sunt prezente, de asemenea, numeroase îmbunătățiri de proces aduse de profesioniștii din agribusiness ai regiunii (ex. perdelele forestiere realizate de către fermierul Gh. Albu la Cobadin-Viișoara - jud. Constanța; numeroasele inovații de la IMB - Agricost Brăila realizate de echipa tehnică condusă de L. Buzdugan; Insula Mare a Brăilei/Agricost SA este cea mai

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

mare fermă din Uniunea Europeană, care constituie un model de bune practici și capacitate de inovare raportat la condițiile climatice în care își desfășoară activitatea; suprafețele mari (cca 12000 ha) destinate exclusive culturilor în sistem bio, în județul Tulcea (P. Petrescu, firma Agro Exim împreună cu asociația creată local - Delta Dunării Organics).

Peste 90% din fermele din regiune au o suprafață medie de cca două hectare, ceea ce reprezintă un punct slab (fărămițarea plantațiilor), dar poate constitui și o oportunitate pentru viitoarele asocieri între deținătorii acestora, care ar putea realiza mai ușor parteneriate în scopul exploatării unor nișe de piață sau altor potențiale sub-sub-domenii de specializare inteligentă, în cadrul domeniului Agro. Nivelul de dotare tehnologică al fermelor mici și medii se situează sub media europeană, ceea ce determină randamente scăzute, productivitate semnificativ redusă și fluctuantă; marii fermieri au investit masiv în tehnologizare și mașini agricole performante, de ultimă generație, dar capitalizarea redusă a fermelor de dimensiuni mici a împiedicat retehnologizarea acestora și ca urmare există discrepanțe foarte mari, la nivel de eficiență a exploatațiilor.

Climatul cu oscilații sezoniere de temperatură și precipitații și, mai nou, oscilații noapte-zi de temperatură: regiunea SE este vulnerabilă la secetă pe zone vaste, unele cu deșertificare incipientă, iar măsurile de contracarare a acestui neajuns au fost îndelung tergiversate la nivel central, astfel că la nivel local au fost identificate soluții și implementate măsuri de combatere a secetei - de cele mai multe ori cu resursele fermierilor; sistemul de irigații (cândva bine pus la punct în județele Brăila, Tulcea, Galați, Constanța) a fost parțial desființat, iar în unele zone de cultură aparține altor actori decât celor care cultivă terenuri luate în arendă (ex. sistemul de pompe de irigație aflat în concesiunea Agrolgal pe termen lung, ce nu poate fi upgradat pentru o exploatare optimă de către alte ferme concesionare care efectuează irigațiile prin acest sistem comun de pompe).

Agricultura domină ca activitate, având o pondere de aprox. 33,2 % din totalul populației ocupate (cea mai mare pondere a populației ocupate în agricultură din UE o are țara noastră), însă există o serie de factori care determină randamente agricole slabe: noua clasă de proprietari funciari deține suprafețe mici de teren, nu dispune de utilaje tehnologice moderne și nici de pregătirea tehnică necesară. Forța de muncă rămâne insuficientă, regiunea SE fiind recunoscută pentru emigrația ridicată / periodică în alte state europene; forța de muncă specializată, calificată constituie o resursă strategică indispensabilă

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

progresului în domeniul agro-alimentar, ca urmare orice măsuri de potențare economică a domeniului trebuie să include programe de formare de specialiști și lucrători calificați.

Resursele naturale abundente în regiune permit dezvoltarea tuturor subsectoarelor domeniului mai larg - Bioeconomie (inclusiv fabricarea de biomateriale și producția de energie verde). Factori externi precum schimbările climatice, politica energetică regională și națională, economia circulară și politica regională de dezvoltare economică durabilă, inclusiv a mediului rural (criteriile transversale ale dezvoltării în UE) vor stimula inevitabil creșterea domeniului bioeconomie și a subdomeniului agro-alimentar în regiunea SE.

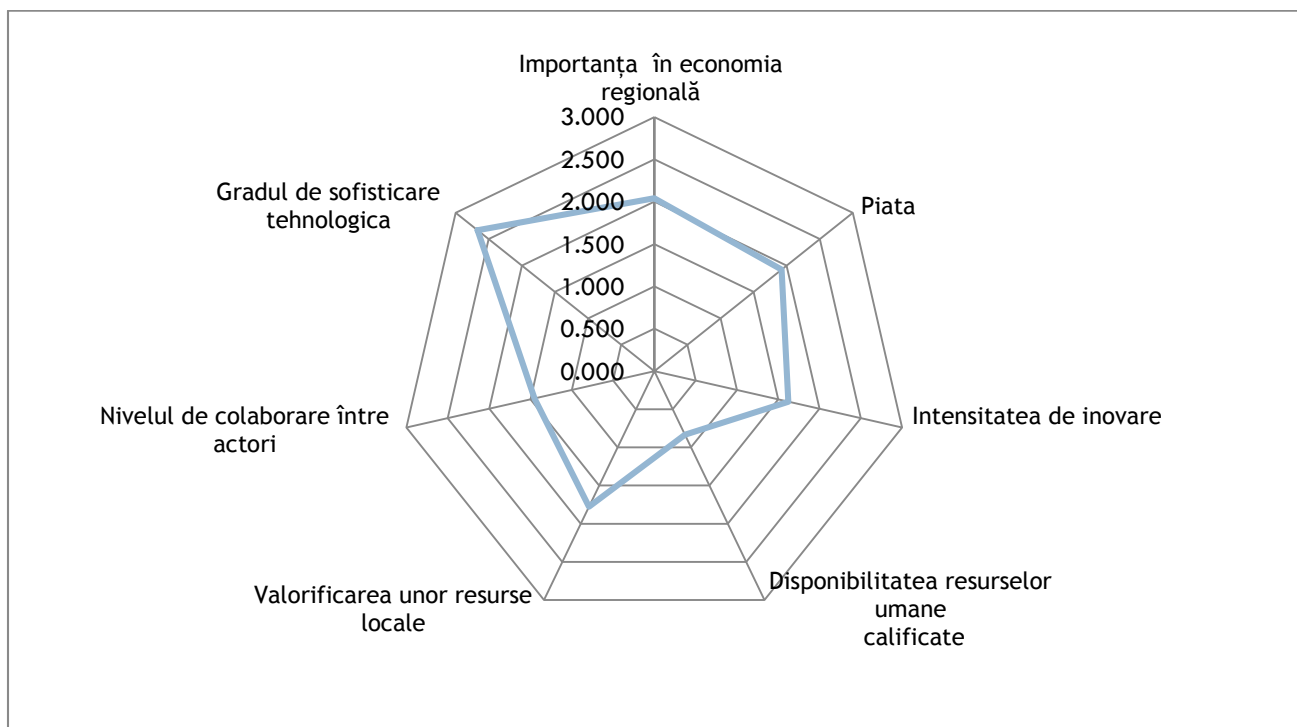

Figura 4. Scorul domeniului 1.1. Agro-alimentar pe criteriile de analiză

Tabelul 2 (mai jos) oferă o imagine sintetică asupra celor mai importante caracteristici ale domeniului Agro-alimentar din punct de vedere al potențialului competitiv al acestuia, desprinsă din analiza detaliată din capitolul anterior.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

Domeniul Agro-alimentar	
Argumente care sprijină dezvoltarea domeniului	Argumente care frânează dezvoltarea domeniului
Economia regiunii Sud-Est este concentrată pe agricultură și resurse naturale (2013), ce dețin cca 40% din rata totală de ocupare la nivelul regiunii, fiind baza economiei regionale.	La 01.01.2016 regiunea Sud-Est se clasa pe locul șase din punct de vedere al ratei de ocupare a resurselor umane în economia regiunii (62,8%). (regiunea are șomaj ridicat)
Producția agricolă este semnificativă, reprezentând 15,86 % din producția de la nivel național. Agricultură detine o pondere importantă în economia regiunii, 40,4% din populația ocupată a regiunii fiind ocupată în acest sector. Terenul agricol detine 65% din suprafața totală a regiunii. Sectorul privat deține cea mai mare pondere a terenului agricol și totodată produce cea mai mare parte a producției agricole (95% în 2011).	În perioada 2000 -2012, ponderea agriculturii în totalul valorii adăugate brute a scăzut de la un interval de 12-14% la 5%, iar ponderea în totalul forței de muncă a scăzut de la peste 40% la circa 30% - rata de ocupare în agricultură.
Regiunea se situează pe primul loc în țară în ceea ce privește suprafața viilor roditoare. Pescuitul și acvacultura, alături de prelucrarea peștelui și comerțul cu pește și produse din pește, sunt activități cu tradiție în Regiunea Sud-Est.	Agricultura regională are o natură dualistă, după statutul juridic al exploatațiilor: 42,26% din suprafața agricolă utilizată este deținută de 0,6% din firme, ce au o suprafață medie de 324 ha: aceste unități de mari dimensiuni au o abordare antreprenorială, orientată spre piață și susținută prin investiții adecvate. 99,4% din totalul suprafeței agricole utilizate (cca 498.570 de exploatații individuale) au o suprafață medie de 2,36 ha și sunt deținute de persoane fizice.
În structura sectorului agricol din România, producția vegetală este predominantă, cu 66%, comparativ cu 33% pentru creșterea animalelor (șeptel) și 1% pentru serviciile agricole. Rată de creștere anuală de 1% între 2008-2014.	Inexistența bursei de cereale este un punct slab: dacă statul ar garanta un pret minim pentru producția agricolă, marii traderi internaționali acaparând toată producția românească (peste 60%).
Comerțul cu produse agricole a cunoscut o tendință ascendentă în perioada 2007-2013, anul 2013 fiind primul an în care România a avut o balanță comercială pozitivă în acest sector, de 331 mil. euro. În 2014, 28% din totalul angajaților în România lucra în sectorul agricol și 83% dintre persoanele angajate în bioeconomia românească lucrau în agricultură.	Productivitatea muncii în agricultură a rămas în urmă în comparație cu alte sectoare din economia românească și este, de asemenea, mult în urma mediei UE. Productivitatea românească este de doar 4.719 euro pe echivalent normă întregă comparativ cu o medie de 18.925 euro în UE- 27 (2010-2012).
Exporturile de produse vegetale (exclusiv cereale) au depășit importurile cu 1,53 mld. EUR, în 2014, iar exporturile de cereale au depășit importurile cu 1,65 mld. EUR.	Deținătorii de exploatații individuale prezintă trăsături comune: vârsta medie avansată a fermierilor, competențe manageriale limitate și o pregătire profesională în domeniu slabă, capitalizare redusă.
Agricultura ecologică, ce are o contribuția majoră la dezvoltarea durabilă, are la nivel național un ritm mediu ponderat de creștere anuală de aproximativ 20% (2013).	Agricultura în regiunea SE urmează trendul național: este afectată de fragmentarea proprietății agrare, de lipsa capitalului și a sistemelor de irigații, precum și de lipsa educației profesionale a lucrătorilor agricoli.
O mare parte a produselor obținute din agricultura ecologică este destinată exportului, cca. 70 - 80% din producția ecologică a României este exportată anual.	Fermele mici exploatează, în 2017, doar o mică parte din totalul suprafeței agricole în toate țările UE, cu cea mai mare valoare raportată pentru România - de 157 mii ha.
Regiunea SE a creat, în timp, sute de branduri românești pentru întreaga gamă de produse agro, horticoale, pomicoale, viticole.	Promovarea prin fonduri UE a produselor certificate pe diversele scheme de calitate, IGP sau DOP, este practic blocată, întrucât România nu poate atrage acești bani deoarece nu are produse eligibile.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

Bulgaria și România au continuat să fie principalii producători de floarea-soarelui în anul 2015, cu o pondere de 22,6%, respectiv 21,5% în exportul UE. Regiunea SE este principala regiune din România producătoare de floarea soarelui.	Probleme specifice domeniului CDI la nivel national: subfinanțarea, remunerația scăzută, atractivitate scăzută pentru antreprenori și forța de muncă/specialisti.
Activitățile de CDI din agricultură și industrie alimentară vizează: material genetic, diversificare specii/ soiuri, sisteme de irigații, produse cu valoare nutritivă înaltă, îngrășăminte bio, lanțuri de distribuție scurte și online, utilaje agricole. Cercetări în regiune: in domeniul rezistenței plantelor la seceta; in domeniul agriculturii ecologice; in domeniul solurilor saraturate, in domeniul vitivinicol, de creare de soiuri și hibrizi F1 pentru principalele specii de legume cultivate în spații protejate .	Lipsa acuta de personal calificat pentru domeniul agro, personalul e îmbătrănit; se incearca cooptarea de personal tanar, dar fara prea multe rezultate, pentru posturi de mecanici agricoli, ingineri, tehnologi sau tehnicieni agricoli (mai ales tehnicieni agricoli lipsesc).
Condițiile pedoclimatice sunt foarte favorabile pentru agricultură, regiunea fiind prima în România pentru producția de struguri, orz, floarea soarelui, leguminoase pentru boabe și piersici, și deținând în același timp a doua poziție pentru grâu, porumb și legume (există tradiție și condiții foarte favorabile pentru agricultură)	Lipsa perdelelor forestiere și a investițiilor în sistemul de irigații.
Tendința de creștere a asocierii în cooperative ale fermierilor - Brăila, Constanța, Tulcea. Impactul cooperărilor: crește puterea de negociere la achiziția de inputuri și la desfacerea recoltelor.	Inițiativa antreprenorială este în mod semnificativ mai slabă în zonele rurale comparativ cu mediul urban, și concentrată mai ales în sectorul agricol.
În regiune există mai mult de 25 facilitatori în domeniu și sunt organizate câteva evenimente periodice de profil (anuale, semianuale).	Categoria structurilor de sprijin pentru afaceri în domeniul agroalimentar la nivelul regiunii este încă slab dezvoltată și insuficient funcțională, cu un număr limitat de IMM-uri aparținătoare (ex. lipsa clusterelor)
Regiunea SE are expunere la piețele globale (prin portul Constanța), legături fluviale cu principalele țări UE (Dunărea).	Regiunea Sud Est nu poate exporta direct pentru că nu există baze de depozitare, silozuri, toata infrastructura necesara pentru a extinde comerțul peste granițe, deși prin cantitățile mari de marfă /producția agricolă semnificativă și prin accesul la transportul fluvial și maritim, prin cele cinci porturi, regiunea are potențial foarte mare pentru export.
Viteza de înlocuire a soiurilor și hibrizilor, a tehnologiilor: dacă în urmă cu 2-3 decenii se schimbau hibrizii la 10-15 ani, azi se schimbă la 3-5 ani. Au apărut tehnologii foarte noi, se investește masiv de către firmele multinaționale și firmele mari, cu exemplul notabil al	Schimbarile climatice. Deșertificarea - se impune prevenirea ei prin irigare și realizarea de perdele forestiere.
Inovarea prin utilizarea aplicațiilor TIC în sectorul agroalimentar a contribuit la reducerea decalajului de productivitate - prin îmbunătățirea accesului, utilizării și calității informațiilor în sectorul agricol, pescuit și acvacultură. Firmele reprezentative din regiune folosesc aceste inovații. Exemple: gama de produse software pentru managementul activităților din agricultură, localizarea prin GPS sau drone pentru monitorizarea culturilor, cu beneficii de tip eficientizarea managementului, creșterea producției agricole, realizarea de economii de carburanți.	Programul de concesiune a unor terenuri agricole ale Agențiilor Domeniilor Statului pentru tinerii fermieri se derulează foarte greu; conform acestui OG, programul prevede încredințarea directă de la ADS a terenurilor către tinerii până în 40 de ani, absolvenți ai facultăților cu profil agricol, care pot primi în concesiune terenuri agricole din zestrea Agențiilor Domeniilor Statului pentru amenajarea unor ferme - prin încredințare directă de la ADS, în limita a 50 de hectare, cu plata taxelor de concesiune stabilite legal.
Agricultura ecologică are o contribuție majoră la dezvoltarea durabilă. Reconvertirea terenurilor către agricultură ecologică este susținută prin diverse măsuri.	Calitatea pregătirii absolvenților e o mare problema - este foarte slabă.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

România este statul membru UE cel mai specializat în bioeconomie (domeniul integrator al subdomeniului Agro-alimentar), cu un coeficient de locație de 3,9: ponderea angajaților care lucrează în bioeconomia românească este de aproape patru ori mai mare decât ponderea persoanelor care lucrează în celelalte 27 de țări cu bioeconomie ale UE, fapt datorat concentrării înalte a pieței forței de muncă din România în agricultură.	Conform datelor MADR, suprafața agricolă deținută de străini în România la finele anului 2011 se ridică la peste 700.000 de hectare, reprezentând 8,5% din suprafața arabilă a României.
România se clasifică drept primul stat membru al UE în ceea ce privește concentrarea forței de muncă totale în bioeconomie și sectoarele economice ale bioeconomiei (2014), urmată de Grecia și Lituania. (cu 3,9; 2,04 și 1,98) Subsectoarele bioeconomice analizate sunt, în ordinea ponderii economice: agricultura; fabricarea alimentelor, bauturilor și tutunului; fabricarea produselor biotextile, producția de energie electrică verde (biogaz).	Unitățile din industria alimentară sunt prezente pe teritoriul rural în proporție de 31,42%, confirmând dezvoltarea încă modestă a industriei de procesare a bunurilor agricole în localitățile de producție.

Tabloul 2: Imagine sintetică asupra celor mai importante caracteristici ale domeniului Agro-alimentar

Prezentul raport de analiză este menit a fi informativ pentru actorii din ecosistemul de inovare regional și a fundamenta procesul de descoperire antreprenorială, care vizează adâncirea cunoașterii privind domenii cu potențial de specializare inteligentă la nivel regional și național. Astfel, analiza oferă evidențe dialogului de descoperire antreprenorială (workshopuri, consultări online), facilitând identificarea unor subdomenii în acord cu interesele specifice ale stakeholderilor, în care există potențial de avans pe lanțurile globale de valoare adăugată și în care există perspective de colaborare, în special între agenții economici și cei din mediul de cercetare, dezvoltare și inovare.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

Bibliografie

2016 ar putea fi cel mai bun an pentru agricultura românească din ultimul deceniu. Ionescu, M. Revista Capital, 16 mai 2016 (<http://www.capital.ro/2016-ar-putea-fi-cel-mai-bun-an-pentru-agricultura-romaneasca-din-ultimul-deceniu.html>)

Achim Irimescu: "Tragedia" în privința achiziționării terenurilor agricole de către străini deja s-a petrecut. Revista Capital, 15 febr. 2013 (<http://m.capital.ro/achim-irimescu-tragedia-in-privinta-achizitionarii-terenurilor-agricole-de-catre-straini-de.html>)

Agricultura salvează Brăila! Tudose, D.G. Portal Obiectiv Vocea Brăilei, 13 iul.2017 (<http://obiectivbr.ro/content/agricultura-salveaz%C4%83-br%C4%83ila>)

Agricultural production - crops, fig. 6. Portal ec.europa.eu/eurostat, nov. 2017 (http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Agricultural_production_-_crops#Cereals)

Agri-environmental indicator - cropping patterns, Main statistical findings. Portal ec.europa.eu/eurostat, oct. 2017 (http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Agri-environmental_indicator_-_cropping_patterns)

Analiza socio-economică în perspectiva dezvoltării rurale 2014-2020. AM MADR, Draft III iulie 2013, p.13. Portal MADR.ro, 2013 (<http://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/programare-2014-2020/analiza-dezvoltarii-rurale-agricultura-iulie-2013.pdf>)

Analiza socio-economică în perspectiva dezvoltării rurale 2014-2020. AM MADR, Draft III iulie 2013, p.14. Portal MADR.ro, 2013(<http://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/programare-2014-2020/analiza-dezvoltarii-rurale-agricultura-iulie-2013.pdf>)

Analiza socio-economică în perspectiva dezvoltării rurale 2014-2020. AM MADR, Draft III iulie 2013 (<http://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/programare-2014-2020/analiza-dezvoltarii-rurale-agricultura-iulie-2013.pdf>)

Aproape 300 de produse tradiționale românești care ar putea fi certificate național și european (DOP, IGP, STG). Gazeta de Agricultură, 11 aug. 2017 (<https://www.gazetadeagricultura.info/dezvoltare-rurala/562-produse-traditionale/20195->

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

aproape-300-de-produse-traditionale-romanesti-care-ar-putea-fi-certificate-national-si-european-dop-igp-stg.html)

Asociația Producătorilor de Vin și Produse Vitivinicole Dobrogea primește fonduri de la CE pentru a-și promova produsele. Portal fonduri-structurale.ro, 5 mai 2014 (<http://www.fonduri-structurale.ro/stiri/13869/asociația-producătorilor-de-vin-si-produse-vitivinicole-dobrogea-primește-fonduri-de-la-ce-pentru-a-si-promova-produsele>)

Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020, p. 20-22. Portal ADR SE, 4 febr.2011

Audit teritorial al regiunii Sud-Est 2010-2020. Portal ADR SE, 4 febr.2011 (http://www.adrse.ro/Documente/Planificare/Masterplan/Audit_Teritorial_SE.2010-2020.pdf)

Braicoop și alte organizații similare vor o singură voce a formelor asociative românești din agricultură. Ziua Cooperativelor de cultură mare din septembrie va fi ziua decisivă. Revista Fermierului, 25 aug. 2017 (<https://revistafermierului.ro/romania-agricola/item/2809-braicoop-si-alte-organizatii-similare-vor-o-singura-voce-a-formelor-asociative-romanesti-din-agricultura-ziua-cooperativelor-de-cultura-mare-din-septembrie-va-fi-ziua-decisiva.html>)

Buletinul oficial de proprietate industrială - Secțiunea Brevete de invenție, nr. 5/2013, p.117 (http://www.osim.ro/publicatii/brevete/bopi_2013/bopi_inv_05_2013.pdf)

Cercetători constănțeni premiați la salonul de la Nurenberg. Site Ecomct.ro, 2017 (<http://www.ecomct.ro/index.php/ro/latest-events/13-cercetatori-constanteni-premiati-la-salonul-de-la-nurenberg>)

Date de contact - Unități de cercetare-dezvoltare în subordinea A.S.A.S. organizate ca institute, centre și stațiuni de cercetare-dezvoltare. Portal MADR.ro, secțiunea cercetare-inovare, mai 2017

Date generale despre agricultura României. Portal MADR.ro, Secțiunea Agricultură, 2017 (<http://www.madr.ro/docs/agricultura/agricultura-romaniei-2015.pdf>)

Deficitul României în comerțul cu alimente crește la 916 milioane de euro la 5 luni. Mina, I. Ziarul BURSA, 24.09.2017 (<http://www.bursa.ro/miscellanea/deficitul-romaniei-in-comertul-cu-alimente-creste-la-916-milioane-de-euro-la-5-luni-331667&articol=331667.html>)

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

Document cadru pentru strategia de cercetare și inovare regională pentru specializare inteligentă regiunea Sud Muntenia: Concept Note, p.12, p.13. Portal ADR SM, Aprilie 2017 (http://regio.adrmuntenia.ro/imagini/upload/conceptnote24042017_final-0.pdf)

Document cadru pentru strategia de cercetare și inovare regională pentru specializare inteligentă regiunea Sud Muntenia: Concept Note, p.12, p.13. Portal ADR SM, Aprilie 2017(http://regio.adrmuntenia.ro/imagini/upload/conceptnote24042017_final-0.pdf)

Document cadru pentru strategia de cercetare și inovare regională pentru specializare inteligentă regiunea Sud Muntenia: Concept Note, p.10, p.14. Portal ADR SM, Aprilie 2017 (http://regio.adrmuntenia.ro/imagini/upload/conceptnote24042017_final-0.pdf)

Document Cadru Regional pentru Strategia pentru Cercetare si Inovare Regională prin Specializare Inteligentă NORD-EST, p.24-25. Portal ADR NE, martie 2017 (sursa citată în lucrare: INS, Tempo Online, 2016) (http://adrnordest.ro/user/file/news/17/Document%20Cadru%20Regional%20pentru%20Strategia%20pentru%20Cercetare%20si%20Inovare%20Regionala%20prin%20Specializare%20Inteligenta%20NORD-EST%20%5Bversiune%20finala%20mai%202017%5D_v2.pdf)

EC (European Commission) (2012), Guide for research and Innovation Strategies for Smart Specialisation (RIS3) (<http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/-/guide-on-research-and-innovation-strategies-for-smart-specialisation-ris3-guide->)

Economia Regiunii Sud-Est. Portal ADR SE, sept. 2017 (<http://www.adrse.ro/Regiunea/Economia.aspx>)

Facilitati fiscale pentru fermierii care se asociaza. Pascu, M. Revista Agroromania, 31 iul. 2017 (http://agroromania.manager.ro/articole/legislatie/facilitati-fiscale-pentru-fermierii-care-se-asociaza-23557.html?utm_source=agroromania-31072017&utm_medium=email&utm_campaign=newsletter&uid=1118821)

Fără cercetare agricolă, românii nu se înghesuie să înregistreze brevete. Revista Capital, 15 febr. 2013 (<http://www.capital.ro/fara-cercetare-agricola-romanii-nu-se-inghesuie-sa-inregistreze-brevete-178298.html>)

Fertilizator CO2 Foliar Fertilizer. Catalog produse Gama Bio, portal brisegroup.ro, 2017 (<https://www.brisegroup.ro/p/fertilizator-co2-foliar-fertilizer>)

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

Foray D. (2013), The economic fundamentals of smart specialisation, *Ekonomiaz* 83 (2), 55-78 (<https://econpapers.repec.org/article/ekzekonoz/2013203.htm>)

Gheorghiu R. Andreescu L, Curaj A., (2016), A foresight toolkit for smart specialisation and entrepreneurial discovery, *Futures* 80, 33-44 (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S001632871630115X>)

Grupuri de producători /grupuri de producători recunoscute preliminar/Organizații de producători - Centralizator la data de 27.04.2017. Portal MADR, docs/agricultura (<http://www.madr.ro/docs/agricultura/grupurile-producatorilor-recunoscute-27.04.2017.pdf>)

Informații privind piața muncii - România, Sud-Est. Portal ec.europa.eu, oct. 2017 (<https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=9460&acro=lmi&mode=&recordLang=ro&lang=ro&parentId=&countryId=RO®ionId=RO2>)

Informații privind piața muncii - România, Sud-Est. Statistici. Portal ec.europa.eu, oct. 2017 (<https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=9460&lmi=Y&acro=lmi&lang=ro&recordLang=ro&parentId=&countryId=RO®ionId=RO2&nuts2Code=RO22&nuts3Code=null&mode=trends®ionName=Sud-Est>)

INOV 2014 PUBLICATIE.pdf, p.143. Portal INSSE.ro, iulie 2017 (http://www.insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/inovatia_in_intreprinderile_d_in_mediul_de_afaceri.pdf)

Înmatriculări în perioada 01.01.2016 - 31.12.2016 comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut.xls. Portal oncr.ro, secțiunea Statistici (<https://www.onrc.ro/statistici/2015/februarie/inmatriculari%20de%20persoane%20fizice%20si%20juridice%202015.xls>)

JRC Science for Policy Report - Bioeconomy Report 2016, p. 52. Portal ec.europa.eu, 28 oct. 2017 (<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC103138/kjna28468enn.pdf>)

JRC Science for Policy Report - Bioeconomy Report 2016, p. 61. Portal ec.europa.eu, 28 oct. 2017 (<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC103138/kjna28468enn.pdf>)

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNĂLȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

Lege promulgată de președinte! 50 HA pentru tinerii care vor să fie fermieri! Sime, L. Revista Agroinfo, 22 nov. 2016 (<https://www.agroinfo.ro/economic/lege-promulgata-de-presedinte-50-ha-pentru-tinerii-care-vor-sa-fie-fermieri>)

Megaafacerea "Cluster Bărăgan". Portal Obiectiv Vocea Brăilei, 25 iul. 2011

OSIM - Cereri de înregistrare marcă depuse în perioada 19-20.03.2017, Cereri Mărci publicate în 27.03.2017 (în ordinea numărului de depozit), p. 2 (http://www.osim.ro/publicatii/marci/bopi_2017/Cereri_depuse19-20032017_publicate27032017.pdf)

Parteneriatul public-privat, soluția de succes în cercetarea agricolă. Tudose, D.G., Portal Obiectiv Vocea Brăilei, 13 iunie 2016 (<http://obiectivbr.ro/content/parteneriatul-public-privat-solu%C5%A3ia-de-succes-%C3%AEEn-cercetarea-agricol%C4%83>)

Petrișor Petrescu, latifundiarul bio. Portal Agroiinteligența, Știri, 8 apr. 2013 (<http://agroiintel.ro/6856/petrisor-petrescu-latifundiarul-bio/>)

Piața produselor Agroalimentare, Publicația tematică nr. 27, an II, p.5. Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, Publicație a MADR.ro, 2015 (<http://madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/rndr/buletine-tematice/PT27.pdf>)

Piața produselor Agroalimentare, Publicația tematică nr. 27, an II, p.12. Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, Publicație a MADR.ro, 2015 (<http://madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/rndr/buletine-tematice/PT27.pdf>)

Plan de implementare BORDWIIS + (Boosting Regional Development with ICTInnovation-Strategies), p. 2. Portal ADR SE, oct. 2017 (http://www.adrse.ro/Documente/DIP/Bordwiss/Plan_implementare_ADRSE.pdf)

Plan de implementare BORDWIIS + (Boosting Regional Development with ICTInnovation-Strategies), p.11, p.5. Portal ADR SE, oct. 2017 (http://www.adrse.ro/Documente/DIP/Bordwiss/Plan_implementare_ADRSE.pdf)

Plan de implementare BORDWIIS + (Boosting Regional Development with ICT Innovation-Strategies) - p.6. Portal ADR SE (http://www.adrse.ro/Documente/DIP/Bordwiss/Plan_implementare_ADRSE.pdf)

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

Planul de dezvoltare regională 2014-2020, p.354. Portal ADR SE, 2014 (http://www.adrse.ro/Documente/Planificare/PDR/2014/PDR.Sud_Est_2014.pdf)

Planul de dezvoltare regională 2014-2020, p.381. Portal ADR SE, 2014(http://www.adrse.ro/Documente/Planificare/PDR/2014/PDR.Sud_Est_2014.pdf)

Plăiașu, D. Insula Mare a Brăilei, un adevărat centru tehnologic în agricultură. Revista Lumea Satului nr.12, 16-30 iunie 2013 (<https://lumeasatului.ro/articole-revista/999-insula-mare-a-brailei-un-adevarat-centru-tehnologic-in-agricultura.html>)

Prețul cerealelor pe piețele reprezentative din România. Portal MADR.ro, 14 iunie 2017 (<http://www.madr.ro/pretul-cerealelor-pe-pietele-reprezentative-din-romania.html>)

Producția vegetală la principalele culturi în anul 2016 - date provizorii. Publicat de INS la 31 martie 2017 (<http://www.insse.ro/cms/ro/content/produc%C8%99Bia-vegetal%C4%83-la-principalele-culturi-%C3%AEn-anul-2016-date-provizorii>)

Proiectul “Cercetari privind dezvoltarea de clustere in agribusinessul romanesc - CEDCAR”. Rezumatul proiectului. Site ul iceadr.ro, secțiunea [cedcar/rezumat](http://iceadr.ro/cedcar/rezumat) (<https://sites.google.com/a/iceadr.ro/cedcar/rezumat>)

Publicația tematică nr. 4, an II, Domeniul: Agricultura ecologică, p. 1. Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, Publicație a MADR.ro, 2014(file:///C:/Users/user/Downloads/anexa_sector_ecologic_romana.pdf)

Publicația tematică nr. 4, an II, Domeniul: Agricultura ecologică, p.3. Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, Publicație a MADR.ro, 2014 2014 (file:///C:/Users/user/Downloads/anexa_sector_ecologic_romana.pdf)

Radosevic S., Curaj A., Gheorghiu R., Andreescu L., Wade I. (eds.) (2017), Advances in the Theory and Practice of Smart Specialisation, Elsevier (<https://www.elsevier.com/books/advances-in-the-theory-and-practice-of-smart-specialization/radosevic/978-0-12-804137-6>)

Raport de autoevaluare pentru SCDL Buzău pe perioada 2004-2007, p. 4. (<http://www.scdlbuzau.ro/index.php/prezentare/raport-de-autoevaluare>)

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

Regulamentul (UE) nr. 1307 și 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013, p.377 (http://www.renascce.eu/documente/Reg%201307%20RO_1120ro.pdf, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1308>)

Prospects for Agricultural Markets and Income in the EU 2013-2023. December 2013. (https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/markets-and-prices/medium-term-outlook/2013/fullrep_en.pdf)

Rodrik D. (2004), Industrial policy for twenty-first century, UNIDO Working Paper (<https://econpapers.repec.org/paper/eclharjfk/rwp04-047.htm>)

România în cifre - Breviar statistic, p. 63. Publicat de INS /2017 (http://www.insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/romania_in_cifre_2017_0.pdf, p. 63)

România Rurală nr. 33, Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, p.2, p.3. Publicație a MADR.ro, iulie 2015 (<http://madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/rndr/RR33.pdf>)

România, pe primul loc în UE la ponderea populației ocupată în agricultură. Portal agerpress.ro, 8 nov. 2017 (<https://www.agerpres.ro/economie/2017/11/08/romania-pe-primul-loc-in-ue-la-ponderea-populatiei-ocupata-in-agricultura-09-11-19>)

Sămânța românească certificată - competitivă, dar nefinanțată. Revista Agrotehnica, 02 febr. 2017 (<https://www.lumeasatului.ro/articole-revista/agrotehnica/3547-samanta-romaneasca-certificata-competitiva-dar-nefinantata.html>)

Specialiștii din IMB continuă cultura inovației. Mușat, M. Revista Ferma nr.2(163) 1-15 februarie 2016 (<https://www.revista-ferma.ro/articole/agronomie/specialistii-din-imb-continua-cultura-inovatiei> - Articol publicat in revista Ferma nr.2(163) 1-15 februarie 2016)

Statistică - AGRICULTURĂ, mai 2014. Portal CCIR.ro, secțiunea Studii, statistici, analize (<https://ccir.ro/wp-content/uploads/2014/11/statistica-agricultura.pdf>)

Stația meteo automată pentru agricultură BEIA. Descriere, utilizare, mentenanță. beia-telemetrie.ro, ian. 2017 (<http://www.beia-telemetrie.ro/wp-content/uploads/2017/01/Manual-utilizare-agro-2.pdf>)

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

Strategia de dezvoltare a regiunii de dezvoltare Sud-Est, p. 12 și p. 33. Portalul Consiliului Județean Vrancea, Strategii și Programe, 2017 (<http://www.cjvrancea.ro/files/file/Strategia%20de%20dezvoltare%20a%20Regiunii/Strategia%20de%20dezvoltare%20a%20Regiunii%20Sud-Est.pdf>, p. 12 și p.33)

Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 - proiect, 2015, p.11. Portal MADR.ro, oct. 2017 (<http://www.madr.ro/docs/agricultura/strategia-agroalimentara-2020-2030.pdf>)

Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 - proiect, 2015, p.57. Portal MADR, 2017 (<http://www.madr.ro/docs/agricultura/strategia-agroalimentara-2020-2030.pdf>)

Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 - proiect, p.64. Portal MADR, București 2015 (<http://www.madr.ro/docs/agricultura/strategia-agroalimentara-2020-2030.pdf>)

Șomerii înregistrați și rata șomajului la 31 decembrie 2014. Portal INS, secțiunea Directia Regionala de Statistica Brăila (http://www.braila.insse.ro/cmsbraila/rw/resource/r_t16_2014.htm?view=true)

Tabel rezultate ADER update 29.11.2017.xlsx: situație centralizatoare privind rezultatele parțiale 2015 - 2017, ale proiectelor de cercetare-dezvoltare cuprinse în Planul Sectorial al MADR pe anii 2015 - 2018 (vezi reg. SE) (<http://www.madr.ro/cercetare-inovare.html>)

Un start-up românesc a dezvoltat un software care monitorizează agricultura prin satelit și drone. Portal Finantare.ro, 12 oct. 2016 (<http://www.finantare.ro/un-start-up-romanesc-a-dezvoltat-un-software-care-monitorizeaza-agricultura-prin-satelit-si-drone.html>)

Zece Cooperative cu 300.000 Ha în portofoliu au făcut primul pas pentru a crea o alianță reprezentativă la nivel național. Revista Business Press Agricol, 30 mai 2017 (<http://www.businessagricol.ro/?p=6411>)

Alte surse

Interviu cu actori locali

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNȚĂMĂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

Mulțumiri

Echipa de implementare a proiectului „Dezvoltarea capacității administrative a MCI de implementare a unor acțiuni stabilite în Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare tehnologică și Inovare 2014-2020.”, cod SIPOCA 27, finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) mulțumește reprezentanților mediului antreprenorial care au susținut demersul de analiză regională și au alocat timp în cadrul interviurilor și vizitelor de lucru.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă.

Editorul materialului: Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior a Cercetării Dezvoltării și Inovării

Data publicării: Decembrie 2017

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

